

Redna mesečna
25 Din, za izo-
zmetno 40 Din —
redna letna 400 Din, za
izozmetno 1200 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2996, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011
Praga-Litomyšl 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENE

Čemu francoska kriza

Tretjič že je v zadnjih letih radikalna stranka strmoglavila vlado, v kateri je sama sodelovala. Tretjič se je zgodilo, da je morala francoska vlada odstopiti ne zato, ker je dobila v parlamentu, ki predstavlja v demokraciji režimskih ljudsko voljo, nezaupnico, ampak na povelje izvenparlamentarne strankinega izvršilnega odbora. Postopek je bil vedno isti. Radikalna stranka je najprej vstopila v vlado »narodne edinosti« in žela obilne poklone za svojo požrtvovalnost in svoje rodoljubje. Potem je vlada z velikimi napori odstranila največje nevarnosti, uravnovesila proračun, prebredla čez najhujše težave. Nato je vedno sledil letni kongres radikalne stranke, kjer je bil sprejet sklep, da radikalna stranka vladine politike, enkrat zunanje, drugi notranje, enkrat finančne, drugi socialne, ne odobrava in da poziva svoje ministre, naj nemudoma izstopijo iz vlade. Se na vsakem radikalnem kongresu se je temu sklepu upiral Herriot, proti njemu pa je grmel Daladier. Končno se je Herriot v vseh treh primerih vedno podvrnil strankini disciplini, pokazal pred javnostjo obraz mučenika, demisijsko in za njim vsi njegovi radikalni tovariši. In vlada je še vedno čisto po načrtu padla. Tako je bilo pod Poincaréjem, tako pod Doumergueom, tako sedaj pod Lavalom. Rana, na kateri je vlada izhrala, ni bila zadana v odprtem boju v zbornici, marveč je prišla od zadaj, od tovarišev, ki so sedeli na vladni klopi. Smrtni udarec vladi ni bil nikoli zadan vsled kakšnega osnovnega nesoglasja v državni politiki, marveč vsled čisto zasebnih strankarsko-političnih računov radikalne stranke in njenih časovnih zaveznikov na levi in skrajni levi.

To je tudi slika sedanjega krize, ki ji je podlegel Laval. Več kot eno leto so ga pustili na miru, da je sklepal zvezo z Rusijo, z Anglijo, z Italijo. Več kot eno leto je smel nemoteno uveljavljati francoski genij v mednarodni politiki. Nad pol leta, v najbolj kritičnih trenutkih italijansko-abesinskega spora, je smel, ne da bi mu bili radikalni delali kakšne ovire — saj so vedno strnjeno zanj glasovali — mirno zavirati postopek Zveze narodov proti napadalen, blažiti sankcije proti Italiji tako, da jih skoraj ni občutili, ter je vplival na Anglijo, da je omilila svoje stališče do Italije in s tem tudi zmanjšala politično napetost v Evropi. Vso to Lavalovo pomirjevalno zunanjo politiko so radikalni odobraval in s svojimi glasovi v zbornici zanj tudi odgovornost prevzeli. Laval tudi za bodočnost ni menil spremeniti svoje črte. Torej ni bilo nobenega povišja za zamero, niti vzrokov za strah pred presenečenji v bodočnosti. Razpisati je hotel celo volitve in dati francoskemu ljudstvu priložnost, da s svojimi glasovi odobri ali odkloni to politiko. Toda nič ni pomagalo. Njegova vlada je morala izginiti, vladna večina, ki je Lavalu vse leto podpirala, se je morala raziti, ker so radikalni nosili seboj v žepu svoje lastne račune, za katere je sedaj prišla priložnost, da jih poravnajo. Že večeraj smo med brzojavami vestni iz Pariza povedali, kaj je bil neposreden povod za krizo. Pravdorek v Stavijskijem procesu. Dokler ta škandal ni bil umit, se radikalni, ki so po mnogih svojih odličnih pristaših bili vanj zapleteni, niso smeli prikazati v javnosti kot nositelji preporodilskih programov in začetniki republikanskih čednosti. Sodni pravdorek je škandal spravil med arhive. Pravica je govorila, govorila je milo in odpuščajoče pač radi tega, ker so radikalni sedeli v vladi. Le nekaj žrtve je zahtevala, pa je nad vso umazanijo, ki je lani tolikanj razburjala francosko javnost, milostno pogrnila plašč pozabljenosti. Sedaj so radikalni lahko zopet dvignili svoje celo leto pobešene glave. Sedaj zopet lahko nastopijo pred javnostjo, umiti in očiščeni, da celo z mučeniškimi potezami po nedolžnem preganjanju rodoljubov. Tudi januar 1934 je danes po dveh letih že pozabljen, tisti januar, ko je radikalni minister za notranje zadeve Frot v radikalni vladi G. Daladiera streljal na sprevid bivših bojnikov na trgu Concorde, na bojivnike, ki v rokah niso imeli drugega orožja kot trobojnice svoje domovine.

Na razvalinah Lavalove vlade se sedaj pojavlja kot voditelj radikalne stranke zopet Daladier, ki je na zadnjem letnem kongresu radikalne stranke zahteval skupen program z vsemi strankami leve in ki je dne 14. julija, na francoski narodni praznik, korakal za rdečo zastavo s klavirnim in srom v sprejeto »skupne fronte«, ob marksistu Blumu in komunistu Cachinu, proti Bastilli, isti čas, ko so rodoljubne organizacije korakale s sklonjeno glavo mimo groba nepoznanega junaka.

Opetovano smo na tem mestu že povedali, da nas notranjepolitična trenja v Franciji, ki je naša velika zaveznica, zanimajo le v toliko, v kolikor imajo posreden in neposreden vpliv tudi na zunanjepolitična vprašanja, kjer se tudi mi s Francijo shajamo. Pri avtoriteti, ki jo Francija vživa po vsem svetu, pri vodilnem vplivu, ki ga ima danes in ga bo imela jutri na razvoj mednarodne politike, pri simpatijah, ki jih je vnela njena kultura med vsemi narodi sveta, je danes težko reči, da so krize francoskih vlad notranja zadeva Francije. Te resnice se zavedamo vsi, ki v Franciji vidimo kulturno voditeljico, a posebej je voditeljico evropske politike in svojo zaveznico. Ne zavedajo pa se tega, vsaj takšen vtis dobivamo, oni, ki morda res iz čisto malenkostnih strankarsko-političnih razlogov postavljajo vlade in jih odstranjajo in takorekto zahtevajo od vseh neštevilnih prijateljev, raztresenih po vsem svetu, da z ožarjenimi obrazi sprejmejo vse za dobro, kar so skuhale, brez ozira na svetovno javnost, zakotne politične kuhinje. Francoske vlade so danes tudi svetovne vlade in je žal, da domača politika v

Senzacija v Ženevi

Balkan drži z Anglijo

Eden o pogajanjih z Balkansko zvezo Poslanik Purić o obveznosti Jugoslavije

Ženeva, 23. januarja. AA. Spomenica, ki jo je britanski zunanji minister Eden poslal predsedniku odbora za koordinacijo glede vzajemne pomoči na Sredozemskem morju, pravi med drugim tole:

Dne 14. oktobra 1935 je odbor za sankcije izdal izjavo, v kateri prizna, da so bili takšni predlogi o ukrepih, ki jih je treba izdati po čl. 16, na temelju čl. 3, ki odreja vzajemno pomoč članov ZN, oziroma odpor proti posebnim napadom, ki bi bili naperjeni na eno izmed držav članic ZN s strani katere druge države.

Pri vsem tem zahteva izvajanje tega načela posebno sodelovanje članic ZN, ki bi bile o tej stvari bolj zainteresirane. Britanska vlada je želela vedeti, ali bodo francoska, grška, turška in jugoslovanska vlada, za primer posebnih vojaških ukrepov, ki bi jih Italija morda izdala proti Veliki Britaniji, pripravljene v primeru potrebe dati svojo podporo za odpor proti tem in takim ukrepom, in ali bi bile zmožne to storiti.

Dogovor s Francijo

Britanska vlada je sklenila prav tako najprej vprašati, ali vlade tolmačijo § 3 čl. 16 tako, kakor ga tolmači britanska vlada.

Francoska vlada je ustno odgovorila 14. oktobra in ta odgovor pravi med drugim, »da francoska vlada tolmači čl. 16 tako, da vsebuje popolno solidarnost držav članic ZN glede tistega, ki bi bil napaden s strani države, ki bi jo akt prekršila, če bi ta napad prišel kot posledica ukrepov izvajanja omenjenega člena, čigar izvršitev bi se sklenila s skupnim sklepom«.

Nato so nastali novi britansko-francoski razgovori z namenom, da se razčistijo nekatere točke glede praktične izvedbe tega splošnega načela v zvezi s sedanjim sporom. Dne 18. oktobra je francoska vlada v pismini noti potrdila, »da v konkretnem primeru, ki je nanj merilo poslednje poročilo britanskega poslanika, nudi svojo popolno podporo Veliki Britaniji po priznanju veljave čl. 16 pakta, na podlagi česar se je med francosko in britansko vlado tudi sklenil sporazum«.

Toda potrebno je pojasniti neko drugo točko, namreč pomen in podrobnosti teh gori navedenih razgovorov, prav tako pa pojasniti razgovore, ki so se uradno vršili med pomorskimi generalnimi štabi in generalnimi štabi za letalstvo Francije in Velike Britanije.

Dogovor z balkanskimi državami

Vlada Njegovega Velikanstva izkorišča to priliko, da poda izjavo, da je popolnoma neosnovana vest, da se je pri teh razgovorih govorilo tudi o severozahodni meji Francije, ker so se razgovori med predstavniki obeh generalstabov nanašali edino na skupno akcijo, ki bi se morala podvzeti, v slučaju, če bi prišlo do sovražnosti na Sredozemskem morju in to v zvezi s sankcijami povodom sedanje spora. Predstavniki obeh generalstabov niso nikdar imeli nič drugega v vidu.

V zvezi z razgovori s francosko vlado je angleška vlada v začetku decembra izvedla slično anketo pri vladah Grčije, Turčije in Jugoslavije. Vse tri vlade teh držav so po medsebojnem posvetu odgovorile tako, da ni obstojal noben dvom o tem, da bodo zvesto izpolnile vse obveze pakta Zveze narodov glede izvajanja čl. 16.

Angleška vlada je obveščena, da je bila francoska vlada 21. decembra od teh treh balkanskih vlad obveščena o vseh vprašanjih, ki jih je jim stavila angleška vlada. O teh odgovorih je francoska vlada takoj obvestila italijansko vlado in istočasno povzročila, da je med predstavniki angleškega in francoskega generalstaba prišlo do izmenjave misli. Prav tako je angleška vlada obveščena, da je italijanska vlada izjavila, da ji je znano, kaj so odgovorile vlade v Ankari, Atenah in Belgradu.

Turška vlada je kasneje zahtevala potrdilo od angleške vlade, da Anglija pristaja na omenjene zahteve. Isto vprašanje je sestavljalo tudi jugoslovanska vlada, ki je dobila slična potrdila, kakor jih je dobila grška vlada preko polnomočenih vladnih predstavnikov.

Dunajska vremenska napoved: nagle spremembe vremena, pobožanje vremena je samo kratko, najbrže že jutri vdor novega toplega vala

Franciji tega dejstva ali ne vidi, ali ga noče priznati, ali pa ga lahkomišljeno podcenjuje.

Lavalova vlada nam Jugoslovanom morda ni šla tako na roko, kot smo želeli. To povemo z ozirom na težave, ki nas tarejo na gospodarskem polju in ki nam jih Lavalova vlada ni pomagala nositi v toliki meri, kot bi bili želeli in kot je bržkone želel tudi on. Posebno v vprašanju od pomoči pri izgubi, ki smo jo utrpeli s sankcijami, smo bili nekoliko razočarani. Toda iz tega nismo delali nobenega vprašanja, saj smo v Lavalu in v večini, ki je njegovo politiko podpirala, videli moža, ki se je z vsemi silami boril za mir proti vojnim zblubljenjem, ki so začeli lizati evropska obzorja. Z vsemi silami in z velikimi žrtvami. Njegova politika je bila mirna politika v pravem pomenu besede. In

Kar se tiče poročila, ki bi ga na večerajnji seji odbora osemnajstotice moral prebrati gospod Eden, in ki bi bilo v zvezi z obrambo Sredozemskega morja za slučaj kakšnega napada, in ki bi obsegalo pojasnilo korakov angleške vlade pri grški, turški in jugoslovanski vladi, je bilo določeno, da bodo predsedniku odbora osemnajstotice dostavljeni samo pisni odgovori. Ti odgovori so bili v obliki pisem snoči dostavljeni predsedniku odbora osemnajstotice in objavljeni od tajništva Zveze narodov.

V imenu jugoslovanske vlade je odgovor dostavil g. dr. Božidar Purić in v njem

pravi med drugim:

»Štejem si v čast, da potrdim, da je bila jugoslovanska vlada zares vprašana od angleške vlade in da je v popolnem sporazumu s svojimi zavezniki odgovorila, da bo v vsakem predvidenem slučaju izvrševala obveze, ki jih je prevzela s paktom. Jugoslovanska vlada je to izmenjavo misli dostavila na znanje francoski in tudi italijanski vladi. Jugoslovanska vlada je od svoje strani zaprosila angleško vlado, da naj izvoli potrditi, da so varnostna jamstva, ki jih je ona dala, v zvezi s medsebojno Angleško vlado je to tudi storila.

Kaj so obljubile

Uradno poročilo grške vlade

K temu vprašanju (pogajanja Anglije s sredozemskimi državami, Grčijo, Turčijo in Jugoslavijo, o katerih govori Edenova spomenica) je objavilo uradno glasilo grške vlade »Bulletin Quotidien« sledečo razlago:

»Vprašanje, ki ga je angleška vlada stavila sredozemskim državam, ni bilo samo teoretično. Generalni štabi dotičnih držav (kot omenja tudi Edenova spomenica) so takoj stopili v stik in se pogovorili, kakšno vlogo bo igrala v primeru, da Italija napade Angleže, vsaka posamezna država.«

Turčija je takoj izjavila, da je pripravljena nevtralizirati Bolgare in je izrazila svoj namen, da bo takoj oborožila morske ožine pri Dardanelah in na Bosporu. Turška parlament je odobril 21 milijonov turških funtov za nakup novih letal. Turška vlada se je pečala tudi z možnostjo, da bi v označenem primeru poslala posebno armado v Egipt, ki bi sodelovala z angleško vojsko predvsem proti Libiji.

Tudi Jugoslavija je dobila svojo posebno vlogo.

Najbolj zaskrbljena je bila Grčija, ki bi

po svoji zemljepisni legi prišla prva v zelo kritičen položaj. Grške zveze z Anglijo dajejo grški vojski tudi prvenstveno nalogo, da sodeluje z Anglijo, v primeru, da bi Italija napadla Angleže in bi pakt Zveze narodov zahteval od Grčije, da Angliji pomaga. Zato je grška vlada že decembra meseca stopila v stik z angleško vlado, da se določi vloga namenjena grški vojski in mornarici. Določeno je bilo, da stavi Grčija Angliji na razpolago poleg polne materijalne in moralne pomoči še sledeča strategična mesta: zaliv Sude na severni obali Krete, zaliv Volo na zapadni obali Grčije, zaliv Mudros na otoku Lemnos, nadalje nekaj pristanišč na otokih Cefalonije.

Člani Balkanske zveze se tudi sklenili, kako se bodo med seboj podpirali, če bi prišlo do spopada med Anglijo in Italijo po določenih pakta Zveze narodov. Zagotovili so si tudi posebne kredite v Londonu, če bi bilo potrebno, da okrepijo svojo vojsko in pomorsko silo.

Gornje uradno poročilo grške vlade se torej v vsem vjema s točkami, ki jih je navedel Eden v svoji spomenici.

Francija išče vlado

Tradicionálni obrazi pri predsedniku

Pariz, 23. jan. c. Ob eni popoldne je predsednik republike Albert Lebrun sprejel bivšega predsednika vlade in notranjega ministra Alberta Sarrauta. Ponudil mu je mandat za sestavo vlade, ki ga pa Sarraut v začetku ni upal sprejeti. Predsednik republike pa ga je prosil, naj vendarle poskuša s srečo in Sarraut je rekel, da si odgovor pridruže do večera. Sarraut je najprej obiskal oba predsednika obeh zbornic in nato se bivšega predsednika vlade Lavalu. Ob 16 popoldne je začel s svojimi posvetovanji. Najprej je sprejel predsednika radikalne stranke Daladiera, ki je bil pri Sarrautu zelo dolgo. Ko je odhajal, ni maral nič reči časnika, vendar pa iz glasu, da Daladier ni dal odobrenja stranke Sarrautu za njegove poskuse. Sarraut pa vključ temu še nadaljuje z delom za sestavo vlade in je povabil k sebi bivšega poštnega ministra Mandela, Jacquesa Sterna

in Chautempsa. Daladier je takoj odšel v radikalni poslanski klub, ki zaseda tako rekoč v permanenci. Sarraut bo šel k predsedniku republike zvečer okoli devetih in mu sporočil, če lahko upa, da bo sestavil vlado.

Poslanski klubi so vsi zasedali tekom večera dneva. Desničarski klubi so zelo ostri proti radikalom in je napetost še toliko, da je malo verjetno, da bi mogla biti vlada sestavljena že tekom noči ali pa jutrišnjega dneva. Vendar pa so radikalni oprezní in niti ne mislijo na vlado čistega levčarskega kartela, kar se jasno vidi iz njihove resolucije, ki je bila danes sprejeta in ki govori »tem, kakšna naj bo bodoča vlada. Braniti mora najprej frank, red in svobodo v republiki in pa zagotoviti mir v okviru pakta Zveze narodov. Torej že program, ki je zelo mil in popustljiv.

Hodža: „Nobenih pikanterij s Schuschniggom“

Praga, 23. jan. c. Danes je bila izvršena delna rekonstrukcija Hodževe vlade. Ob tej priliki je podal ministrski predsednik in namestnik zunanje ministrice dr. Hodža daljšo izjavo, v kateri se je tudi izrazil o zunanje-političnih problemih.

Naravno je, da je Hodža najprej govoril o Schuschniggovem obisku v Pragi. Hodža je rekel, da se temu obisku ne smejo pripisovati nobene politične »pikanterije«. Obisk je bil samo izraz želje obeh sosednih držav, da bi prišlo do čim bližjega sodelovanja na gospodarskem in političnem polju. Pri tem obisku je bilo ugotovljeno, da je mogoče odpraviti vse ovire iskrenega prijateljskega sodelovanja. Ta obisk naj bi predvsem dokazal, da je možno misliti na tesno sodelovanje srednjeevropskih držav.

Ne smemo vznemirjati Berlina

V Evropi imamo danes več blokov in političnih enot. To so: 1. baltski pakt; 2. balkanski sporazum;

3. Mala zveza in 4. države rimskega trojnega sporazuma. Vse te skupine so poklicane da sodelujejo pri reševanju srednjeevropskih problemov. Najnujnejše je gospodarsko in politično zblizanje med državami Male zveze in rimskega sporazuma. Mi hočemo v tem delu izvajati skupno z vsemi dobro politiko in predvsem ne maramo vzbuditi nezadovoljstva v Berlinu. Mi smo to že večkrat izjavili. Naša glavna naloga je, da dosežemo primeren »modus vivendi« z Berlinom. Takoj pa moramo izjaviti, da to ni mogoče doseči s tako zvanimi dvostranskimi pogodbami. Srednja Evropa mora proti Berlinu nastopiti kot enota in je zato treba med blokli Srednje Evrope ustvariti najprej enoten regionalen pakt. Pot v Berlin gre samo preko enotne Srednje Evrope.

Mala zveza pa tudi želi prav tako iskreno in jasno sodelovanje z Rimom, to je z državami rimskega protokola. Reči pa moramo takoj, da je to v prvi vrsti odvisno samo od Madjarske.

Akademiki razgrajajo po vsej Španiji

Madrid, 23. jan. AA. DNB poroča: Neredi na vseučiliščih trajajo še dalje. Na vseh vseučiliščih so predavanja odpovedana. Povsem se zdi, da je uspešna stavka, ki so jo akademiki izvedli proti separatizmu vseučilišča v Barceloni, proti nekaterim marksističnim profesorjem in drugim levčarjem. Sindikat španskih vseučilišč in tradicionalne dijaške organizacije so objavile skupno poročilo, v katerem med drugim pravijo: da pozivajo vse tovariše, ki so vključeni v njihovih organizacijah in ki so njihovi pristaši, da nadaljujejo s splošno dijaško stavko v vsej Španiji vse dotle, dokler ne bo razrešen katalonski vseučiliški problem in ne bodo kaznovani marksisti in odpušteni marksistični rektorji in profesorji z vseučilišč v Oviedu in Madridu

Priprave na pogreb

Veliko vladarjev bo spremljalo Jurija V. do groba

Zveza kneza-namestnika z novim angleškim kraljem

London, 22. jan. AA. Današnji »Daily Telegraph« piše pod naslovom »Žalost jugoslovanskega kneza-namestnika Pavla« med drugim:

Prvega namestnika kraljevine Jugoslavije, princa Pavla, je smrt blagopokojnega kralja Jurija, s katerim sta si bila odlična in intimna prijatelja, hudo zadelo. Od prvega dne kraljeve bolezni in do njegove smrti je knez Pavle po večkrat dnevno telefoniral iz Beograda v London in povpraševal po kraljevi bolezni. Knez namestnik je tudi osební prijatelj novega angleškega kralja Edvarda VIII. To prijateljstvo sega v dobo, ko sta knez Pavle in tedanji valeski princ študirala skupaj na oxfordskem vseučilišču.

Vladarji na pogrebu

London, 23. jan. AA. Mornariško ministrstvo je dalo evropskim vladarjem, ki poidejo v London na pogreb kralja Jurija V., na razpolago posebno eskorto pri prehodu skozi Rokavski preliv. Eskorto bo tvorila ena ladja in štirje rušilci.

= Z abesinskih bojišč =

Nemci o bojih

Berlin, 23. jan. b. Posebni vojni strokovnjak »Frankfurter Zeitung« prinaša zopet poročilo o najnovejšem položaju na italijansko-abesinskih bojiščih. Pravi, da je kraj Filu ime, ki danes zelo lepo zveni laškim ušesom. V tem mestu bi se po mnenju Italijanov imel odigrati poslednji akt usode Rase Deste in njegovih vojnih sil. To ime pa istočasno predstavlja za Grazianija trijumf in njegova armada je, tako poročajo italijanski listi, prodrla že 230 km daleč od Dola v notranjost Abesinije.

Kje je že Graziani

Kam je prodrla Grazianijeva vojska? Ne moremo v pokrajino Bale, pač pa v smeri Boran Gala, ki je južna abesinska pokrajina, katera meji na jezero Stefania in britansko kolonijo Kenya. Filu leži ob cesti, ki je prehodna tudi za največje in najtežje tovorne avtomobile in ki pelje od Malkarije po zapadni meji italijanske Somalije proti Bogol Manliji in Torbiji, o katerih se je toliko govorilo v začetku Grazianijeve ofenzive proti Tomone. Ta cesta gre nato kakih 30 km ob toku reke Dario Parma. Od Filu vodi dalje cesta proti Negeli, kjer bi se imelo pred začetkom ofenzive nahajati taborišče vojske Rase Deste. Za vojne strokovnjake se pojavlja sedaj vprašanje: ali je armada Rase Deste mogla med mestom Dolo in Filu, kjer je bilo v resnici osredotočeno njeno desno krilo, pretrpeti tako znaten poraz, kakor ga slikajo Italijani.

V bližini Kenje

Dalje se vprašujejo vojni strokovnjaki, kaj želi pravzaprav Graziani na gornjem toku reke Daria Parma v bližini Kenje? Nič ni moglo biti za Raso Desto lažjega, kakor s svojo vojsko izogniti se predoru Grazianija proti vzhodu. Še bolj verjetno pa se zdi, da je imel Raso Desto v začetku svojih vojnih operacij namen, da se poslužijo izvrstne ceste Filu-Dolo, da bi lažje prodrl v pokrajino Jubbe. Ideja Grazianija je bila vsakakor posrečena, da se je polastil te ceste in prekinil pot sovražniku proti Dolu. Jasno je, da bi bilo za Raso Desto zelo ugodno, če bi se z večjimi vojnimi silami polastil te ceste, ker bi s tem lahko stalno nagnjal Italijanom v tem področju in lomil njihove sile.

Kakšna korist

Kakšno korist bo imel Graziani, če pride do jezera Stefania? Po mnenju večine vojaških strokovnjakov si bo Graziani s tem le podaljšal že itak predolgo fronto, kajti Filu je oddaljen od Ualuala v zračni črti 600 km. Poleg tega pa je tu-

Po dosedanjih poročilih se bodo udeležili pogreba grški kralj, romunski kralj, bolgarski kralj, norveški kralj, belgijski kralj, danski kralj, italijanski prestolonaslednik, Lebrun, predsednik Francije, general Ledon, predsednik Estonije, in madžarski zunanji minister Kanya.

Uradno poročajo, da bo borza v ponedeljek zaprta.

Truplo danes v Londonu

Danes so truplo pokojnega kralja Jurija V. prepeljali iz Sandringhama v London. V sandringhamski cerkvi so izvršili kratek cerkveni obred, nato so pa krsto položili na lafeto. V spredu, ki je krenil na železniško postajo, je stopal kralj Edvard VIII. v spremstvu svojih bratov in sestric za krsto. Za njimi je šel voz s člani kraljevske družine, nato pa tisoči prebivalcev mesteca Sandringhama. Prebivalci so se oblekli v črno v znamenje žalosti. Na obeh straneh ceste, po kateri je šel sprevod, so stale velike množice gologlavih ljudi. Malo pred polnem je sprevod prispel v Wolferton, točno ob 12 je pa vlak s truplom Jurija V. in s kraljem Edvardom VIII., kraljico Marijo in drugimi člani kraljevske rodbine odpeljal z železniške postaje proti Londonu.

di zelo nevarno preganjati sovražnika vse do Goran Gela, ki je zelo divja pokrajina in neprikladna za italijanske vojaške.

Italijanska poročila hočejo sedaj prepričati svetovno javno mnenje, da je armada Rase Deste, ki je štela samo 60.000 mož, popolnoma porazena in da je na poti samo še armada Rase Našibuja, ter da bo po zlomljenem odporu te armade Italijanom svobodna pot proti Hararju in Diredavi.

Ras Deste ni poražen

To se zelo lepo sliši, toda položaj, kakršnega slikajo Italijani, ni resničen. Armada Rase Deste ni doživela odločilnega udarca in poraza med Dolo in Filu, temveč je Grazianija zavedla k njegovemu udarcu v to področje predvsem lepa cesta. Toda razen te lepe ceste Graziani v tej smeri ne bo našel ničesar drugega. Če pa je njegovo mnenje drugačno, potem goljufa sam sebe. Lahko se zgodi, da bo Raso Deste s svojimi sedanjimi silami, ki so se v redu umaknile, dobil rezervno, ki je zbrana v pokrajini Sidamo. Ta rezerva je morda 100.000 mož in če je od njih le 40.000 dobro oboroženih in pripravljenih za boj, bodo te vojaške sile italijansko vojsko v Boranu lahko pritislile čez mejo v Kenjo.

Ras Našibu udari iz Hararja

Pariz, 23. jan. b. Radio agentura poroča iz Addis Abebe, da se je Raso Našibu odločil, da udari iz Hararja z novo ofenzivo proti Italijanom in prihrati na pomoč Raso Deste. Rasova armada že prodira v neprestanih marših proti jugu in čvrste sile njegove vojske so že osredotočene po hribovju pri Sasa Banahu. Pričakuje se, da bo nova mobilizacija vrгла kakih 200.000 novih mož, od katerih se jih bo en del porabil za zasedbo položajev, ki jih je moral sedaj Raso Našibu zaradi svojega sklepa, da udari proti Italijanom, zapustiti. Po vesteh, ki prihajajo iz notranjosti Abesinije, se je že pričelo malo deževje, tuintre pa so bili tudi že hudi nalivi. Abesinci polagajo v deževje največ nade vsled tega, ker v deževnem času postanejo italijanska letala skoraj popolnoma nesposobna za uspešno borbo.

Bitke na severu

Rim, 23. jan. b. Po vesteh iz italijanskega glavnega stana se je na eritrejskem bojišču pričela ofenziva in sicer na področju Tembijena. Bitke so v polnem teku. Ofenziva se je pričela s topovskim streljanjem in z mnogostevilnimi napadi in bombardiranjem na abesinske postojanke. Italijanska ofenziva se je začela na vzhodnem delu eritrejskega bojišča, kjer so zadnje dni bile zelo živahne borbe med italijanskimi in abesinskimi predstražami in oglednimi oddelki.

Nastala pa je velika težava glede razdelitve ministrskih sedežev. Načelno, kakor se zdi, se noče opustiti, da prevečeno ministrstvo in pa finančno ostaneta v rokah uradnika. Zunanje ministrstvo bo najverjetneje zasedel prof. Krofta, dosedanjí Benešev namestnik in njegov dolgoletni sodrnik. Da bi bilo mogoče zadovoljiti nove stranke, bo na vsak način treba ustanoviti nova ministrstva. Tako se govori o ustanovitvi ministrstva za zrakoplovbo in ministrstva za propagando. Govori se tudi o drž. podtajništvu za manjšinska vprašanja, kateremu bi bil dodeljen visok uradnik za nemška vprašanja in drugi za madžarsko manjšino. Opazovali je namreč, da se tudi Madžari dokaj dobroholjno zadržijo napram novemu ministrskemu predsedniku. Zelo se je tudi opazilo, da so Madžari strnjeno glasovali za Beneša kot predsednika republike.

Notranje-politično se torej pripravljajo važne spremembe. Vidi se, da bi novi ministrski predsednik hotel v notranjosti doseči čim večje pomirjenje, da bo v zunanjih vprašanjih mogla država zavzeti tem močnejše stališče, ako se bo evropska kriza nadaljevala.

Švica razveljavlja 20 frankov-bankovce

Zürich, 23. jan. b. »Politische Korrespondenz« poroča, da bodo po sklepu švicarskega zveznega sveta dne 1. novembra 1935 umaknjeni iz prometa vsi bankovci prve izdaje po 20 frankov, ki imajo v vinjetni na prednji strani naslikano žensko glavo in ki obsegajo serije od 1 A do 10 W. Ti nacionalni bankovci bodo veljali samo še 6 mesecev po omenjenem sklepu, torej do 30. junija 1936 in se bodo sprejemali na javnih blaginjah kot plačilno sredstvo. Švicarska narodna banka pa je glasom zakona dolžna, da iz prometa vzete bankovce zamenjuje in jih snetura za veljavne še 20 let po omenjenem sklepu, tako, da bo njih vrednost prav za prav ugasnila šele 31. decembra 1955. 1. januarja 1956 bodo bankovci izgubili svojo veljavnost.

Narodna skupščina

Odmevi našičke alere

Belgrad, 23. jan. m. Za današnje sejo narodne skupščine je v poslanskih krogih vladalo živo zanimanje, ker je bilo že vnaprej znano, da so se skupščinski opozicijski klubi te dni dogovarjali o svojem bodočem zadržanju v skupščini. Po mnenju teh poslancev obstoji glavno delo za njihove okraje in volivce v tem, da s svojim početjem v skupščini, s katerim si dajejo najslabše sprave, poskušajo sabotirati delo kr. vlade, kar se jim pa niti malo ni posrečilo, o čemer so se mogli danes sami dovolj prepričati. S svojim neresnim in otrečnim početjem so se samo osmešili. Z zaviranjem dela kr. vlade z raznimi vprašanji o prekršitvi poslovnika, so se danes mogli prepričati, da kr. vlada v skupščini razpolaga s tako večino, da se bodo ti poskusi tudi v bodoče razbili, kakor so se razbili danes. Današnja seja je bila zanimiva tudi zaradi tega, ker so na njej odjeknili tudi odmevi znane korupcijske našičke alere. Početje slovenskih opozicijskih poslancev, razpetenih med tri skupščinske opozicijske klube, sta nadzorovala s skupščinske galerije za publiko tudi oboje slovenska senatorja dr. Kramer in Pucelj. Sam potek seje narodne skupščine je bil sledeč:

Skupščinsko sejo je otvoril ob tri četrt na 11 ujen predsednik dr. Čirič, ki je bil ob vstopu v dvorano burno pozdravljen s strani poslancev vladne večine. Istotako je bila navdušeno pozdravljena, ko je vstopila v dvorano, kr. vlada. Skupščinski predsednik Čirič je prečital sozhalno brzojavko, ki jo je poslal ob priliki smrti angleškega kralja Jurija V. angleškemu spodnjemu domu, in zahvalo, ki jo je od predsednika tega doma prejel. Potem je imel krajši komemorativni govor za umrlim angleškim kraljem poslanec Peter Vladovič. Skupščinski tajnik je prečital ukaz kraljevim namestnikom o rekonstrukciji kr. vlade ter o imenovanju vladnih zaupnikov v posamezne skupščinske odbore za razmotrivanje zakonskih osnutkov. Sporočeno je bilo tudi, da je finančni minister predložil skupščini v pretrpet proračunski predlog za 1935-36.

Kmetški dolgovi Izjava predsednika vlade

Tajnik Damič je poročal, da je poslanec J. ahim Kunjašič s svojimi tovariši predložil skupščini v razmotrivanje zakonski osnutek o konverziji kmetških dolgov. Ker je Kunjašič za svoj predloženi zakonski osnutek zahteval nujnost, mu je skupščinski predsednik podal besedo. Poslanec Kunjašič je v svojem daljšem govoru pojasnjeval potrebo nujnosti.

Predsednik Čirič je radi tega takoj podal besedo predsedniku kr. vlade dr. Stojadinoviću, da izjavi, če v imenu kr. vlade sprejme nujnost. Stojadinović je, burno pozdravljen od poslanskega kluba JRZ in vladne večine, zavzel mesto na govorniškem odru in izjavil sledeče:

Narodni poslanec Kunjašič s tovariši zahteva nujnost za zakonski osnutek o konverziji kmetških dolgov. Ob tej priliki smatram za svojo dolžnost, gospodje narodni poslanci, da izjavim, da je vlada doslej in bo tudi v bodoče posvečala polno pozornost temu vprašanju. Znano je, da je vlada izdala uredbu o tem vprašanju, ki se sedaj nahaja pred narodno skupščino in se rešuje. Znano je tudi to, da je klub skupščinske večine na nekoliko svojih sejah razmotrival to vprašanje in izrazil svoje mišljenje. Radi tega je kr. vlada mnogo pred poslancem Kunjašičem načela to vprašanje. Z etizom na to, da je Kunjašič precej zakasnel z zahtevu nujnosti za ta zakonski osnutek, prosim, da zahtevu po nujnosti odbijete, ker se bo v slučaju, da so sprejmete, rešitev tega vprašanja samo zavlekle. Verujem, da vi tega nečete in ne želite.

Skupščinski predsednik je po izjavi predsednika vlade sporočil plenumu narodne skupščine, da vlada ne sprejema nujnosti za Kunjašičev zakonski osnutek ter je odredil glasovanje. Pozval je poslance, ki so za nujnost, naj vstanejo, ostali pa naj sede. Ogrnoma večina poslancev je obsedela ter s tem zavrnila zahtevano nujnost. Radi kratkega pojasnila je dobil še besedo poslanec Kunjašič.

Lovrenčičevi „predlogi“

Nato je narodni poslanec dr. Ivan Lovrenčič s svojimi tovariši tudi predložil plenumu narodne skupščine predlog resolucije o sprejemah in dopolnitvah skupščinskega poslovnika v tem smislu, da se narodni poslanci ne bi smatrali za državne uradnike. V tem pogledu se je že par dni po skupščinskih prostorih govorilo, da namerava skupina poslancev predložiti plenumu tak predlog. Kakor je znano, se je o tem mnogo govorilo pri pretresu znane našičke korupcijske alere v Osijeku, kjer so se tako branili kakor obtoženci postavili na stališče, da poslanci ni državni uradnik in da ne more odgovarjati za svoja dejanja pred kazenskim sodiščem. Danes se je pokazalo, da so te vesti krožile po narodni skupščini in da so imele dejansko podlago v toliko, da je takozvani delovni klub pod predsedstvom dr. Lovrenčiča predložil navedeno spopolnitev in spremembo v skupščinskem poslovniku, da poslance ne more biti državni uslužbenec, kakor so to smatrala nekatera sodišča. Predlog je osebno zagovarjal dr. Lovrenčič. Poslanci vladne večine in kluba JRZ so se začudeni spraševali, čemu je bilo ravno slovenskemu poslancu treba, da se meša v to delikatno zadevo. Kakor hitro se je dr. Lovrenčič pojavil na govorniškem odru in čim je bil prečitan tekst te resolucije so se začeli z desnice in centra skupščinske dvorane, kjer sede poslanci JRZ in poslanci skupščinske večine, protesti: »Nočemo ščititi našičke alere!«, »Dol s korupcijo!«, »Dol z našičko!«, »Nočemo ščititi dr. Jevremoviča (kakor znano, je bil dr. Jevremovič — poslanec Jevčičevega kluba v Osijeku obsojen na par let robije)!«, »Dol z lipicanerji!« itd. V skupščini je nastal vihar ogorčenja, tako da dr. Lovrenčič v zagovoru svojega predloga ni vedel povedati in utemeljiti ničesar več, temveč je v skrajni zadregi med medklici kratko prosil, naj skupščina sprejme njegov predlog. Ker je dr. Lovrenčič za predlog svoje resolucije zahteval nujnost, je predsednik skupščine Čirič podal zopet besedo predsedniku kr. vlade dr. Stojadinoviću, ki je znova burno pozdravljen od večine poslancev, stopil na govorniški oder in izjavil:

»Kraljevska vlada smatra, da ni treba, da bi ta dom sprejel zahtevano nujnost. Prosim vas, da nujnost odklonite.«

Ogrnoma večina skupščine je odbila zahtevano nujnost.

Interpelacije

Nato so bila prečitana razna poročila glavne kontrole ter večje število interpelacij, za katere so porazumni poslanci zahtevali nujnost. Kr. vlada je sprejela za vse interpelacije nujnost, razen za in-

terpelacijo Vojislava Laziča, ki je čisto demagoška značaja in ki govori o razdolžitvi kmetov.

Dr. Stojadinović je imenu kr. vlada odklonil to resolucijo, kar je storila tudi večina skupščine. Med interpelacijami je tudi interpelacija, ki sta jo vložila Komar in Mravije s tovariši na prosvetnega ministra zaradi postopanja ministrskega referenta Erjavca in banovinskega referenta Struklja glede premestitev učitelstva. Prebrana so bila tudi poročila posameznih ministrov, v katerim obveščajo plenum, da bodo odgovorili na predložene interpelacije, kakor hitro bodo zbrali potrebne podatke.

Nato je bilo sporočeno, da je predsednik kr. vlade na podlagi § 63 finančnega zakona za leto 1934-35 predložil skupščini v soglasno odobritev uredbo ministrskega sveta o olajšavah za trdsko Aluminij d. d. v Belgradu, in razne druge odredbe, ki so bile izdane.

V odobritev narodni skupščini je bilo dalje poslanih tudi več odlokov ministrskega sveta. Enako je bilo prebrano poročilo, iz katerega je razvidno, da so poslanci, ki so bili župani posameznih občin, podali ostavko na te položaje in obdržali poslanski mandat. Tako je podal ostavko Ivan Janžeković kot župan krške občine, Stanko Hočevar kot župan vrhniške občine, Anton Kersnik pa kot župan lukoviške občine.

Prečitana je bila tudi zahteva pravosodnega ministra, da se izročijo sodišču nekateri poslanci radi prestopka § 302 k. z. vsled tožbe Rudolfa Pečca, nar. poslanca, in na zahtevo okrožnega sodišča v Cavtatu Rajka Turka za delo iz čl. 4 zakona o zaščiti države po prijavi uprave policije v Ljubljani in na zahtevo okrožnega sodišča v Ljubljani, Dake Makarja radi prestopka iz § 297 k. z. na tožbo Ivana Malešića in na zahtevo okrajnega sodišča v Metliki.

Nad 100 prošenj

Skupščinski tajnik je nato prebral nad sto prošenj, ki so jih posamezni prosilci naslovili na narodno skupščino. Tako je bilo sporočeno, da je veliko število invalidskih organizacij poslalo skupščini svoje predloge za spremembo sedanega invalidskega zakona, med drugimi Društvo invalidov iz Ljubljane, Brežice, Sevnice ob Savi, Cernomlja, Maribora in drugih krajev. Sporočeno je bilo tudi, da je sekcija JUJ za dravsko banovino poslala par vlog v zadevi znižanja uradnih prejemkov. Občinska uprava v Trzinu je poslala skupščini vlogo, v kateri zahteva, naj bi se Trzin uvedel v prvi draginjski razred.

Zakaj je šel Čirič v JRZ

Nato je predsednik Čirič odgovarjal na razna vprašanja, tako tudi na vprašanje, ki so mu ga stali predsedniki treh skupščinskih opozicijskih klubov v zvezi z njegovim vstopom v JRZ. To vprašanje so podpisali od Jevčičevega kluba dr. Barčević in ing. Horvat, od tako zvanega delovnega kluba dr. Ivan Lovrenčič, dr. Milovan Pintrovic in v imenu polhorskega kluba Vasa Jovanović, Ivan Prekoršek in Milan Božić. Glede tega vprašanja je predsednik narodne skupščine dr. Čirič izjavil:

Čirič odgovarja

»Resnica je, da sem vstopil v JRZ. (Dolgotrajno odobravanje pri večini.) Na drugo vprašanje, če sem se na ta način pregrešil proti ustavi, kategorično izjavljam, da v svojem govoru v Novem Sadu nisem dal nobenih izjav, ki bi bile v nasprotju s pozitivnimi zakoni, najmanj pa v nasprotju z ustavo. (Zopet dolgotrajno odobravanje pri večini.) Temu vprašanju se vsiljuje neštevilno drugih vprašanj. Ali morda vstopili v stranko, ki je po zakonu dovoljena, ni svobodno? Gospodje, kaj to pomeni, če se poziva na plemensko borbo, ko sami veste, da sem pozival Novosadčane, naj vstopijo v JRZ, v katero so vstopili tudi muslimani in Slovenci. S tem pretislovljem udarjate sami sebe po zobeh, ker ta stranka ni plemenska, kar je najboljši dokaz, da so na čelu te stranke možje, ki jih vsakdo pozna. Če se trdi, da se ne more biti niti partner niti nasprotnik dr. Mačka, vas vprašam, kaj se potem sploh more biti? Kaj so gospodje napram njemu? Lahko je samo nekaj tretjega, to je zanikati dr. Mačka in njegovo stranko. Če gospodje tako gledajo, je to njihovo prepričanje. Jaz kot realen politik vem, da se more biti napram drugim strankam samo partner ali nasprotnik in nič več. Gospodje, če v Novem Sadu, v srbskih Atenah, v katerih se nahaja Matica Srpska, ne smem govoriti o Srbih niti kol o delu našega naroda, bi to bilo žalostno, kajti Srbi so obstojali v Vaševini tudi tedaj, ko še niso imeli sreče biti v svoji domovini.

(Nadaljevanje skupščine v II. izdaji.)

Shod ministra dr. Kreka

Shod ministra g. dr. Kreka v Ljudskem domu v St. Vidu nad Ljubljano bo v nedeljo 26. t. m. približno ob pol osmih jutraj. G. minister bo poročal o točasnem političnem položaju.

Zalostna smrt 80-letnika

Maribor, 23. januarja.

V Dolgošah pri Mariboru se je pripetil žalosten dogodek. 80-letni bivši posestnik in sedanji prevajalnik Frane Maher so ga obesil na hlevu, ki je last njegovega sina. Pri tem žalostnem dogodku ga je gledal njegov vnuk, ki je delal spodaj pod hlevom rezanje. Misli je, da stari oče zgornj pod tramom na senu sedi ter ga vpraša: »Ata, kaj delate?« Ker pa ni dobil odgovora in je videl, da stari še vedno naprej sedi, je šel po svojo očeta. Ko je prihitel na hlev, je našel starčka že mrtvega. Obesil se je tako, da je vrvel vrv okrog tramu ter potem skočil naprej in tako skoraj napol sede obvisel. Pokojniku se je najbrže zmešalo, ker je bil zadnje čase čisto otročji.

Ban se vrne

Belgrad, 23. jan. m. Danes popoldne ob 2.40 je odpotoval v Ljubljano ban dravske banovine dr. Marko Natlačen, ki se je v zvezi z dravsko banovino mudil v Belgradu od ponedeljka.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, zelo spremenljivo in nestalno, vreme z deževjem. Vetrovno in zmerno hladno.

Krik iz Senovega

Celi občini grozi boben

Senovo, 22. jan.

Senovo je danes podobno zakleti deželi, v kateri s hrepenenjem pričakujejo junaškega viteza, ki naj ukroti in zadrži smrti sunek zmau, ki mori in strahuje vse prebivalstvo — stiska in revščina. Revščina, ki se je zadnja leta v tem kraju naselila, je nepopisna, vsak dan huja. Glavni vzrok ji je predvsem svoečasna katastrofalna redukcija pri rudniku, pri kateri so prišli ob zaslužek sami taki, ki brez zaslužka ne morejo živeti. To so kočarji in kočarski sinovi, katerih vse premoženje je revna bajta in mogoče še kak kos brega, katerega si skuplje in posadi krompir, da ima za sproti v polletnih mesecih, ali so pa tudi najemniki takih koč. Seveda so to bedo skušali lajšati s podporami, ki pa največkrat niso dosegle svojega namena. Brezposelne so tolažili tudi z delom pri gradnji nove ceste Senovo—Veliki kamen, katera se je gradila po etapah, kakor so prihajala nakazila iz bednostnega fonda. Seveda je bila vse to le kapljica v morje ter ni zadostovalo niti za najskromnejšo hrano, kaj šele za obleko in obutev za družine tih siromakov. Sedaj pa že od božiča sem vse delo stoji. Kolikor se je delalo do božiča, še ni izpla-

čano. Za božične praznike so bile izdane nakaznice za trgovine po višini zaslužka. Ker pa še sedaj denarja ni, zato trgovci nočejo na nakaznice izdajati blaga, ker ne morejo čakati na plačilo. Saj sta obrt in trgovina popolnoma omrtveli. Senovo — pred leti kraj živahnega razvoja — je danes podobno pogorišče. Ljudstvo je docela obupano. Ogromne avtonomne doklade zadnjih let so povzročile, da ima naša občina nad en milijon dinarjev davčnih zaostankov, kar je za podeželsko občino ogromna vsota. Ljudstvo je sedaj ne zmoro toliko, kolikor znašajo stroški davčnih eksekucij. Dolg, ki bremeni to občino, je zadnja leta narasel od 4 milijonov na 7 milijonov dinarjev. Potrebo, ki je zahtevala gradnjo tako velike šole, je ustvaril rušiljačji se rudnik. Danes pa, ko je šola tukaj, je rudnik skrčen, družina davčna podlaga pa taka, da ima srednji obrtnik ali trgovec večji davčni predpis kakor družba. Zato vsa teža bremen leži na najšibkejših ramenih kakor pogubonosna kača okoli vratu zaklete kraljčine. Vsi, ki še kaj imajo, bi se radi izselili iz tega zakletega kraja. Kajti če nam ne bo prišlo teža na pomoč banovina in država, ne bo čez pet let na Senovem nobenega posestnika več, vse bo šlo na boben.

Nevarnost povodnji minila Vihar razgal oblake - Vode že upadajo

Ljubljana, 23. januarja.

Ze je kazalo, da bomo dobili po vsej Sloveniji ponovitve katastrofalnih povodnji, kakor so bile pred leti skoraj v vseh naših krajih. Na Ljubljanskem Barju je grozila vsak čas katastrofa in podobna poročila smo dobivali tudi od drugod. Mesto snega smo v mesecu januarju dobili dež. Posebno v tem tednu je neusmiljeno lilo izpod neba in posledica je bila, da so reke in potoki pričeli naglo naraščati, tako da struge niso moge sproti odvajati ogromnih količin vode. Najbolj se je nevarnost zaostroila v noči na danes. Nad Ljubljanskim poljem in Barjem je ponoči divjal silovit vihar, spremljan z več ur trajajočim nalivom. Vihar je bil tako silen, da je na izpostavljenih krajih podiral drevesa ter ponekod odnašal opeko raz strehe. Ljubljana in njeni dotoki na Barju so snoči proti večeru pričeli upadati, toda zaradi naliva so ponoči pričeli naglo naraščati. Sreča pa je hotela, da je na hribovju, ki oklepa Ljubljansko polje in Barje na jugu in vzhodu, zapadel mesto dežja sneg, tako da hudourniki z gora niso narasli.

Položaj na Barju

Snoči je voda na nekaterih krajih že prestopila Peruzijjevo cesto in Jurčkovo pot, ki zaradi popravila mostu na Ižanski cesti zaenkrat predstavlja edino možno prometno zvezo med Barjem in Ljubljano. Proti večeru pa je voda išče nekoliko upadla, tako da je postala pet sicer blatna, toda vendar še prehodna. Ponočni nalivi so zopet dvignili iščo za 30 cm. Popoldne je bila išča 1.55 m nad normalo. Ponekod poplavlja cesto ter nižje ležeče travnike. Mnogo mlekaric z Iga se je ustrašilo. Misliše so namreč, da cesta ni prehodna. Prišle so v mesto pozneje, ko so jim bolj pogumne tovarišice povedale, da je za silo Peruzijjeva cesta še prehodna. Ljubljana, ki je zaradi nalivov ponoči narasla nad mestom skoraj za 1 m, je že v jutrajih urah pričela upadati, je pa popoldne še vedno dva metra nad normalo. Danes je nad Ljubljanskim poljem lep dan ter je deževje popolnoma prenehalo. Vreme kaže, da dežja ne bo tako kmalu, in do prihodnjega dežja bodo vode že toliko upadle, da na Ljubljanskem polju kakor tudi na Barju vsaj zaenkrat ne bo katastrofalne povodnji, ki se je je prebivalstvo tako balo.

Sava silno narasla - a že upada

Z Ježice smo prejeli naslednje poročilo. Davi na vsežgodaj je bila pri Ježici Sava 4.80 m nad normalo. V tej občini je Sava z vso silo trgala ogromne komplekse saveljskega in kleskega polja. Više črnuškega mostu je Sava postala okoli 300 do 400 m široka, dasi je običajno na tem mestu široka le kakih 50 m. V bližini Tomačevega pa se je Sava razlila v ogromen veletok, širok približno 1.5 do 2 km. Škoda, ki jo je Sava povzročila tod na travnikih, je ogromna. Uničene je mnogo dobre in plodne zemlje. Nevarnost so povečali še razni dotoki ki se od Šmarne gore pa do Tomačevega izlivajo v Savo in ki so vsi narasli. V veliki nevarnosti je bila zlasti hiša Matevža Semrajca v Jaršah 26 za katero je

Ludoviku Schiffreru v spomin

Ze dolgo sem vedel, da Ludovik bolega. Sam ga žalibog nisem mogel obiskovati. Priporočevali pa so mi znanci in prijatelji, da slabi in peša. Nazadnje sem zvedel, da je popolnoma onemogel, da je postal suh in droben in da kar leze vkup. In tedaj mi je živo stopila pred oči njegova nekdanj tako rejena in okrogla postava in njegov obraz, ki je žarel kakor popolnoma razcvetela vrtnica ali kakor bujna potonika. Videl sem ga pred seboj, kako je včasih kar poskočil od samega razigranega veselja. Ali bolezen mu je izpizljala kri in mu nazadnje izpila zadnjo kapljico. In sedaj ga ni več.

Pokojni Ludovik se je rodil v Ljubljani. Kot duhovnik je služil na raznih kaplanijah. Leta 1902 se je naselil kot župnik v Zaln. Ob izbruhu svetovne vojne je zbolel in ta čas mu je največ pomagal v duhovniški službi sedarj krški škof dr. Srebrnič, ki je tačas bival v stiškem samostanu. Tam je takrat našel gostoljubno pribežališče nepozabni gorški nadškof dr. Sedej s svojimi profesorji in bogoslovci. Naj pri tej priliki omenim, da je takrat prišel nadškof Sedej tudi v št. Rupert na Dolenjskem. Tam smo se nekega dne izprehajali nadškof, pokojni svetnik Mrvec in jaz. V pogovoru je izrekel dr. Sedej preroške besede: »Jaz sem zadnji slovenski škof na Goriškem.«

Ko je Ludovik Schiffrer stopil v pokoj, je ostal še v Zalni in je tam rad pomagal v dušnem pastirstvu. Bil je splošno priljubljen kot duhovnik in kot družabnik. Rad je bil v krogu svojih duhovnih sobratov in posebno rad je zahajal v Stično, kjer je vedno našel odkritosrčno prijateljstvo in kjer se je čutil popolnoma domačega. Doma v Zalni mu je zvesto stregla njegova gospodinja Jerica in več let je bival pri njem njegov polbrat Vilko. Ludovik se je mudil najrajši doma in v cerkvi. Doma je mnogo bral, premišljeval in poslušal radio. Lansko leto se je preselil v svojo hišico, ki si jo je sezidal. Ni pa dolgo užival lastnega doma, temveč je začel tam vedno bolj bolehati. Tudi med boleznijo je ostal v tesnem stiku s Stično in so ga pridno obiskovali s. onat in drugi stiški mešahi.

Z Ludovikom sva se spoznala, ko sem bil še katehet v Sremlu. Ob neki priliki, ko sem bival na počitnicah na Kranjskem, mi je storil uslugo, ki je nisem nikdar pozabil in za katero sem mu bil vedno hvaležen. Ko sem se naselil v Velikem Gabru, sva bila skozi petnajst let vsako leto, večkrat skupaj v raznih župniščih, na konferencah ali v stiškem samostanu. Bila sva ob enem največja prijatelja in najhuša nasprotnika. V ostrih govornicah sva se zaletavala drug v drugega in lomila kopje, da je kar kreščalo. Vse to pa na največjo zabavo vsega omizja. Zlasti, dokler je živel rajni višenjski svetnik Konrad Tekster, je bil ta dvoboj nad vse živahen. Tekster je namreč ščeval enkrat Ludovika na mene in drugič mene na Ludovika. Pomagal mu je pri tem zlasti dekan Pešec. Ludovik je bil duša vsake družbe, tako, da si brez njega nismo mogli misliti prave zabave. Smejali smo se že, če se je začel dvigati izza mize, nažigati cigareto in snetati ali natikati evikar. Potem si je izbral za žrtev svojega govora zdaj enega zdaj drugega in ga obdeloval in mrcvaril na vse načine. Navadno pa ni ostal pri enem, temveč je skočil tudi na drugega. Živahno je pripovedoval resnične in izmišljene stvari in rabil večkrat tudi originalne besede, ki jih je sam skoval in ki jih doslej ne pozna noben slovenski slovar. Zlasti rad je vzel na piko mene, ker je vedel, da mu jaz ne bom ostal ničesar dolžan. Od mene so zahtevali tovariši navadno, da moram govoriti v verzih. Seveda so bili ti verzji včasih boljši včasih slabši, kakor je bilo pač moje razpoloženje. Če sta se kak verz ali rima ponesrečila, je bila ta moja nezgoda Ludoviku prav dobrodošla.

Nekoč sem v takem govoru dokazoval, da so najlepši ideal za ubogega zemljana, ki mora »krbeti za vsakdanji kruh in za druge potrebe, lepa in dobro rejena živina. Pri tem sem rabil nesrečno rimo »ideali so v štali«. Komaj sem te besede končal, se je dvignil Ludovik in me z velikanskim veseljem in z vso silo napadel, češ, zdaj vemo, kakšen pesnik si, ker so tvoji ideali v štali. Potem se je kmetsko norčeval iz mojih pesmi in jih popolnoma uničil. Seveda se je pri tem celo omizje iz-

»Stavbe«, in kolonija vil ob Savi, so pod vodo in se poslužujejo prebivalci dolin, da pridejo v stanovanja. Zdravnik dr. Polde Ukmar krmari s svojim »sandalinčkom« *okoli vile, gostilničar g. Franko Cerar ima pa precej vode v kletih in hlevu.*

Ob 1 se je naraščanje Save pričelo zaustavljati, čeprav javljajo z Gorenjskega, da »voda še prihaja in da bo še najmanj za pol metra narasla. Litijški veteran, naš 186 m dolgi lesen most, trdovratno kljubuje razdivjanim valovom, do vrha manjka še dober meter, tako da ni strahu, da bi bil pri tej poplavi tudi naš most »poplavljen«, kakor je to bilo pri katastrofi leta 1923 11. novembra. — Nasip na polju se je tudi sijajno izkazal, litijško polje ne utrpi radi sedanje povodnji skoro nobene škode, ker je glavni savski val odvrnjen.

Povodenj v celjski kotlini

Celje, 23. januarja.

Večednevno deževje je popolnoma namočilo zemljo, vendar pa je izgledalo, da ni nevarnosti za povodenj. V noči od srede na četrtek je pa začelo nenadoma silno deževati in je deževalo neprenehoma skozi 7 ur. Močno deževje je celjski kotlini kakor tudi zgornji Savinjski dolini je povzročilo, da so zabele vode zelo hitro naraščati in je bilo danes jutraj, ko smo se zbudili, v Celju in še precej daleč v Savinjsko dolino vse pod vodo. Posebno močno je narasla Dreta v gornjegrajskem okraju. Savinja je že v prvih jutrajnih urah prestopila v Celju bregove in zalila cesto na Polulah, mestni park, Masarykovo nabrežje, otok, Glazijo in Krekovo cesto. Narasli sta tudi Sušnica in Voglajna in je voda zaradi prenapolnjenih korit teh pritokov izstopila tudi na Lavi, dalje pod železniškim mostom pri hotelu Pošta ter del Zavodne, predvsem Cesto na grad in igrišče pri Skalni kleti. V Petrovčah se je Savinja razlila prav do cerkve. V vseh delih mesta, ki jih je zalila voda, je napolnila tudi kleti, v nekaterih krajih je vdrla tudi v stanovanja. V mestnem parku je običal sredi vode osebni avto, ki so ga s težavo spravili na varno. Savinja je bila nad normalo 3.50. Jutraj okrog 5 je prenehalo deževati, vendar so vode narasle še skoraj vse jutro in dopoldan in zabele upadati šele okrog 12. Nadaljna nevarnost povodnji je za enkrat minila, ker se je zjasnilo, nastopilo je tudi bolj mrzlo vreme. Po bližnjih hribih je pa zapadel ponoči sneg.

Spodnje Hoče pod vodo

V sredo zvečer je divjal nad Mariborom in okolice silovit nali. Dež se je po noči izpremenil v sneg, padlo pa je vseeno toliko mokrote, da so potoki prestopili bregove. Zlasti huda je bila povodenj v Hočah. S Pohorja je prihrul hoški potok kakor hudournik ter ponoči zalil vas »Spodnje Hoče«. Voda je stala na cesti in v cerkvi nad meter visoko ter je zalila vse kleti in vdrla v mnoge hiše, da so se morali ljudje sredi noči umikati naraslim valovom. Povzročila je veliko škodo, iz cerkve in iz kleti so večeraj jutraj hoški gasilci črpali vodo z motoriko.

Čudna usoda dveh prijateljev

Maribor, 23. januarja.

Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča je bila danes zanimiva razprava, ki je obravnavala čudno usodo dveh smrtnih sovražnikov, ki sta drug drugemu zadala življenjskonevarne poškodbe, potem pa sta postala prijatelja ter si vse odpustila, sedaj pa bosta skupaj sedela. Na zatožni klopi sta bila 23 letni Novak Rok ter 24 letni Tit Klajnshek, oba iz makolske občine. Obtožnica očita Novaku: Dne 24. februarja je bila v Varožu gostinja, na kateri sta bila Novak in Klajnshek. Nastal je prepir, ker se je Klajnshek zavzel za svojega prijatelja, ki ga je Novak napadel. Novak je udaril Klajnskega z železno palico po glavi s tako silo, da se je onesvestil. Počila mu je lobanja in komaj so mu v mariborski bolnišnici rešili življenje. Ležal je več mesecev, preden so ga pustili domov.

Klajnshek pa je obtožen: Ko se je vrnil iz bol-

Kašelj in hripavost

ublažijo **Mr. Bahovec** »Smreka« *bonboni,* sestavljeni iz smrekovega ekstrakta in mentola. Radi tega zrahljajo katar, olajšajo izločanje sluzi ter desinficirajo usta in grlo.

„**Smreka**“ bonboni

v lekarnah in drogerijah zavitek
Din 4.— in 6.—

Apoteka
Mr. L. Bahovec
Ljubljana, Kongresni trg 12.

Pasja pravda v Litiji

Litija, 21. januarja.

Danes se je z oprostilno sodbo zaključila zanimiva pravda, katero so politični nasprotniki brez vsake potrebe naprtili uglednemu litijškemu posestniku in mizarskemu mojstru g. Emilu Koprivnikarju.

21. septembra 1935 je seveda v gostilni pri »Urški« *večja družba litijških domačinov. Malo razigrane volje so pričeli glasneje politizirati in pri tem je baje g. Emil Koprivnikar rekel, da je minister dr. Kramer kupil zelo dragega psa za 25.000 Din. Radi teh besed je minister n. r. dr. Albert Kramer po svojem zastopniku vložil tožbo radi klevete, češ da se mu s takimi namigavanji krade čast. Pri prvi razpravi 13. decembra 1935 je bil zaslisan sedanji predsednik litijske občine g. Franc Lajovic, ki je potrdil, da se je Koprivnikar res tako o ministru dr. A. Kramerju izrazil. Priča sedanji občinski odbornik Martin Kunzler se ne spominja več natančno, ali je Koprivnikar res mislil ministra dr. Kramerja ali pa Kramerja, ki je do pred kratkim imel mesarijo v Litiji. — Priča davčni kontrolor g. Joško Vajdetič je izjavil, da tega razgovora ni poslušal niti slišal, da bi zamogel natančneje izpovedati.*

Obtoženi Koprivnikar je izpovedal, da ni mislil pri tem na ministra dr. Kramerja, ampak na litijskega mesarja Kramerja. Predlagal je zaslisanje še dveh prič i. s. dentista Edo Glaviča in bivšega litijskega župana Hinko Lebingerja, ki sta bila tudi pri tem razgovoru navzoča.

Pri današnji razpravi je Lebinger Hinko izjavil, da je le malo poslušal razgovor med Koprivnikarjem in Lajovicem, spominja se pa, da je Koprivnikar nekaj govoril o mesarju Kramerju. Priča Edo Glavič se le na to spominja, da je bil pri tej pasji kupčiji mišljen mesarski mojster Kramer iz Litije in ne minister dr. A. Kramer. Po zaslišanju strank in govoru zastopnika dr. Kramerja ter obtožbenca Emila Koprivnikarja je sodnik razglasil oprostilno razsodbo. Zoper to sodbo je zastopnik dr. A. Kramerja takoj vložil priziv.

nišnice, je kahal hudo jezo na Novaka. Dne 6. novembra je Novak mlati v Varožu. Pred pot je prišel Klajnshek ter dal poklicati Novaka. Ko je ta prišel, je Klajnshek imel v rokah nož ter ga je zasedil Novaku v prsi. Poškodba je bila smrtonosna in je le posrečena operacija rešila Novaku življenje. Tudi Novak je ležal precej časa v bolnišnici.

Ko se je Novak povrnil domov, je nastala med mladima sovražnikoma, ki sta poprej stregla drug drugemu po življenju, velika izprememba. Postala sta si najboljša prijatelja ter sta si vse odpustila. To pa seveda sodišča ni oviralo, da ju ne bi poklicalo na odgovornost. Pozvali so kar oba hkrati ter ju posadili danes skupaj na zatožno klopi. Priznala sta dejanje, izgovarjala pa se, da sta že vse med seboj poravnala ter si nato odpustila. Kazen pa je vseeno sledila. Obsojena sta bila: Klajnshek na leto dni robije, Novak pa na leto dni strogega zapor.

Teden „Danice“

Kat. akad. društvo Danica, ki je predlanskim praznovala 40 letnico svoje ustanovitve, je zopet prijetno iznenadila svoje članstvo in neprijetno zadela vse one, ki so mislili, da je katoliška društva na univerzi že odigrala svojo vlogo, pa tudi vse tiste, ki ne zaupajo več v krščanstvo, dasi se proglašajo za praktične katoličane pa iščejo izhoda povsod, le tam ne, kjer ga nam nudi Cerkev.

Prijetno zadenejo taki dogodki, kot mornarje, ki jim v temni, viharni noči svetelnik nenadoma zasveti in jim pokaže pot v varni pristan. Nove

borno zabavalo. Jaz pa sem moral spet in spet odbijati njegove napade, ker mi je pri vsaki priložnosti očital moje ideale. Kadar sva bila pa sama, sva se resno pogovarjala kot prava in odkritosrčna prijatelja in tačas je vselej pohvalil pesmi in je bil prav otroško vesel, ko sem mu na razglednici poslal nekoliko verzov.

Posebno prijateljstvo je vezalo Ludovika z dekanom Pešcem in z rajnim Konradom Teksterjem. Ta dva sta jemala Ludovika povsod s seboj, kamor sta šla. Nekoč sta ga povabila naj se peje z njima v Novo mesto. Kupila sta mu karto do Novega mesta in sta ga tam preskrbela z vsem potrebnim. Ko so se pa vsi trije iz Novega mesta vračali, mu nista hotela kupiti voznega listka in sta mu rekla, naj si ga kupi sam. Če se hoče vrniti domov. Tega Ludovik ni pozabil in je večkrat očital Teksterju in Pešču, seveda za zahavo nas vseh, ki smo to zgodbo poslušali. Rajni Tekster se je kar tresel od samega smeha in je mirno kadil svojo cigaro naprej.

Najbolj smo razveselili Ludovika, če smo ga poveljavali kot največjega slovenskega pisatelja. Ne vem, ali se je izmislil on sam ali kdo drugi, da je on največji slovenski pisatelj, ker je spisal 4 oznanilne knjige. Ludovik se je vselej prirčno smejal, kadar je slišal to uspešno šalo.

Zadnji leta je začel Ludovik izostajati od konferenc in od drugih sestankov. Ker sem tudi jaz začel bolehati, se dolgo časa nisva videla. Mislim sem pa večkrat nanj in mu ostal odkritosrčen prijatelj. Saj je vladala ves čas, odkar sva se spoznala, med nama neskaljeno prijateljstvo. Zamerila nisva drug drugemu ničesar, temveč sva le skrbela, da so se tovariši dobro zabavali na najin račun. Pa, na svetu je pač vse minljivo, tudi najlepša družba in najboljši razigrano veselje. Tako sva morala tudi Ludovik in jaz pustiti smeh in šalo. Nisva nikoli izgubila zaupanja v Onega, ki je obljubil vsakemu, kdor Vanj veruje, večnega posmrtno življenje. To pa je veliko več vredno nego par let še tako lepega, dobrega, prijetnega in zabavnega življenja na zemlji, kjer mora vsakdo prej ali slej izpiti tudi časo trpljenja.

Frano Neubauer.

moči ti vlije v dušo in lahek stopiš iz mehkih tal nasproti trdni gori, na kateri stoji Kristus Kralj, miren in mogočen. In zopet se vzdignemo iz nizkega vsakdanjega boja in iskanja in veseli sledimo besedam Njega, ki je rekel:

»Jaz pa bom z vami vse dni do konca sveta.«

»Kdor mene najde, najde življenje.«

S skrbjo in žrtvijo je ta »teden« *pripravljen, premišljeno so bila izbrana predavanja, za katerimi se ne skriva le velika požrtvovalnost odbora Danice, zlasti pa predsednika Novaka, ampak tudi odločna volja delati in nuditi članom možnost, da si pridobijo jasen vpogled v težave današnje dobe. Delati hočejo, a ne tako kot danes nekateri katoličani, ki obožujejo vse drugo in se navdušujejo za vsak gospodarski red, samo besedi in nasvetu Cerkeve nič več ne zaupajo.*

Otvoritev je bila v sredo zvečer v beli dvorani Uniona. Ob osmih je g. predsednik Danice Novak a France ob lepi udeležbi spregovoril pozdravno in uvodno besedo.

Poudaril je, da hočemo poiskati vodilnih idej za naše življenje, za našo zemljo in naš narod, ki pa bodo le ideje Kristusa Kralja. V teh predavanjih se bomo seznanili z vsemi problemi, ki čakajo rešitve. Poglabili se bomo v temne globine grobkopov evropske in krščanske civilizacije: v kapitalizem in tudi razglabljali o zdravi gospodarski osnovi, na katero naj se naslanja naš narod. — Ogledali si bomo tudi lik našega srednjeveškega, njegovo moralno in duhovno strukturo. — V filozofiji in krščanstvu bomo utrdili temelje našim svetovnim nazorom.

Vse te probleme pa hočemo motriti v luči neminljivih krščanskih načel, katerim hočemo vti-rati pola v vse privatno in javno življenje: v druž-tva, v gledališče, v šolo, v časopisje, v gospodar-sko življenje, na univerzo, v zakonodajo. — Ta načela naj bodo naš ponos, naš program. Geslo vsemu delu mora biti: »Živel Kristus Kralj!« *in s tem geslom je predsednik Danice otvoril tečaj.*

Dr. Kuhar, urednik »Slovenec«, je imel uvodno predavanje »Sprehod po kraljestvu kapitalizma«.

Orisal je današnji kapitalistični red in nasproti jasno stališče Cerkeve. Pokazal je tudi na nesoglasje med naukom Cerkeve o nevarnostih sodobnih razmer in med stališčem, ki ga zavzemajo nekateri katoličani. — Le pregramom snovi je za tako predavanje in prekmalu mine čas, ki ga ima na razpolago časnikiar. Zaključil je: Cerkev je pot in delo pokazala in nakazala, treba je samo iti za njo.

Lepo je potekel prvi večer. Želeti je samo, da bi fantje vztrajali ves čas.

Drevi ob osmih predava dr. Faidiga »Srednješkoli problem«.

Zborovanje okoliškega trgovstva

Ljubljana, 23. jan.

Danes dopoldne je bila v Trgovskem domu v Ljubljani 17. skupščina Zdrženja trgovcev za okraj Ljubljana-okolica, katero je vodil predsednik g. Jernej Logar. Uvodno je pozdravil navzoče zastopnike, predsednika Zbornice g. Ivana Jelatinca ter tajnika g. dr. Plessa, zastopnika Zveze trgovskih združenj g. Bahovca ter predsednika Osrednje sekcije lesne trgovine g. F. Škrbeca.

Nato je podal obsežno predsedniško poročilo, iz katerega posnemamo, da se je radi stvaritve velike ljubljanske področje okoliškega združenja znatno skrajšalo, odpadli pa so posebno važni in pravno močni kraji. Zaradi tega je tudi uprava primerno uravnila svoje finance in delovanje, omejila proračun na najbolj stvarne potrebe, vpoštevajoč pri tem tudi težavne razmere članstva. Gospodarsko poslovanje podeželskega trgovstva je ozko povezano z življenjem delavstva, še bolj pa kmeti, zaradi tega je položaj podeželskega trgovstva motriti z drugih vidikov kot položaj mestnega trgovca. Kmetiča zaščita mu je pustila ogromno terjatev, ki mu propadajo, ne da bi mogel kaj k temu ukreniti. Poleg tega je davčna obremenitev trgovstva dosegla svoj višek, kar je razvidno iz številnih računov. Zlasti se pozna kriza lesnega izvoza v ljubljanski okolici, kjer živi veliko trgovcev od tega. Brezposelnost pritiska vsak dan hujše. Borba podeželskega trgovca za obstanek postaja obupna. Glede vprašanja razdeljevanja koruze in moka po občinah ugotavlja predsedniško poročilo, da trgovci ne ugovarjajo, če bi to dobili res potrebni, toda praksa je pokazala, da so se pri razdeljevanju okoristili večkrat le imovitejši sloji, dočim številni reveži sploh niso nič dobili. Zeleti je, da občine v bodoče razdele koruzo brezplačno res le najrevnejšim slojem, ne pa da se iz socialne akcije ustvarja nova kupčija na škodo legalne trgovine. Vsi naporu podeželskega trgovstva za omejitev nelegalne trgovine so ostali brezuspešni. Ob nedeljah, ko delo v trgovinah počiva, pa preplavljajo deželo neštevilni krošnjariji in hodijo okoli po hišah; to delajo pred očmi varnostnih organov in celo v uradnih prostorih lahko vršijo nemoteno svoje posle. Končno se je dotaknil tudi drugega važnega vprašanja za podeželskega trgovca, privilegijev nabavljanih zadrž.

Za g. Logarjem je zborovalce pozdravil predsednik g. Ivan Jelatin, ki je med drugim opozarjal na velike posledice zastoja izvoza lesa. Zlasti se to čuti pri nas, ko tudi v tej stroki prevladuje mali človek. V ljubljanski okolici se mogoče križa manj čuti radi bližine Ljubljane, vendar je tudi ljubljanska okolica potrebna pomoči in je interesirana na energičnih ukrepih v korist našega lesnega gospodarstva. eš težje pa bodo posledice sankcij v doglednem času. Nadalje je omenil drugi veliki problem našega gospodarstva, nelikvidnost denarnih zavodov. Povsod drugod — naštel je številne zgled — so krizo denarnih zavodov prebrodili, pri nas pa je vedno hujša in hujša. Poleg tega bi bilo nujno potrebno v naših krajih izvajati velika javna dela. Vse to pričakujemo od tistih, ki so sedaj na vladi, saj se zastopniki slovenskega gospodarstva pošteno bore za izboljšanje. Tudi vprašanje davčne prakse je še vedno pereče. Neke osebne so sicer izginile, toda v marsičem je ostal sistem neizpremenjen, čeprav so bile odobrene gotove olajšave. Na vrak način imamo kot dobri državljani pravico zahtevati temeljito izpremembo gospodarske politike.

Za g. Jelatinom je v imenu Zveze trg. združenj pozdravil zbor g. I. Bahovca, ki je med drugim opozoril okoliško trgovstvo na pomen bolniškega zavarovanja samostojnih trgovcev.

Sledilo je izčrpano tajniško poročilo g. L. Smuca, iz katerega je posneli, da je število članov združenja doseglo rekordno število leta 1931 s 847, toda do konca 1934 je število padlo na 702, leta 1935 pa naraslo na 717. Toda radi komasacije občin je bilo izločenih 157 članov, od tega Mestice 63, Vič 61, Šiška 25, Štepanja vas 4 in Jelica 4. Združenje je šlo torej na koncu leta 560 članov, nadalje je imelo 48 pomočnikov in 61 pomočnic ter 76 vajencev in vajenk. Orisal je podrobno tekoče, s katerimi se bori podeželski trgovec v sedanjih časih in ki postajajo vedno večje. Nato je navedel zanimive podatke o davčnem vprašanju. V letu 1934 je davčna uprava za ljubljansko okoliško razposlala občinam pribl. 64.000 opozorilnih poloznic, ki veljajo kot znano po preteku 8 dni za opomin za plačilo davčnih zaostankov. Rubčev premičnin je bilo uvedenih 12.350, vendar vse niso bile izvedene, ker so dolžniki prej plačali. Računa se pa, da je bilo okoli 10.000 rubčnih še vedno izvršenih. Izvedene prisilne dražbe nepremičnin cenijo na 9000. Koliko je bilo vknjižb, pa se ne ve. V zvezi z razpravo o davčnih vprašanjih je tudi vprašanje samoupravnih doklad, ki so v nekaterih občinah prav občutne, da jih davkopla-

čevalci ne morejo prenesti. Dolžnost trgovstva je braniti se tudi proti tem davkom kakor proti državnim. V današnjih težkih časih ne sme biti mesta za malodušje, ampak je treba gojiti optimizem in pa stanovsko solidarnost, ki je potrebna za naše trgovstvo v veliki meri.

Nato je spregovoril še g. Franc Škrbec, ki je zlasti poudaril, da traja naša lesna kriza pravzaprav že od srede leta 1930 dalje, ko se je začel ruski dumping. Kljub krizi danes še nimamo enotne organizacije lesne trgovine in industrije. Kriza lesnega gospodarstva je kriza slovenskega in hrvaškega naroda, kajti produkcija in izvoz lesa sta v Sloveniji in Gorskem okraju v domačih rokah, dočim druga industrija s sedežem v Zagrebu nima tistega interesa na sankcijah, ker proizvaja trdi les, hrastovino, katere cena je zadnje čase celo narasla. Tudi se opaža invazija te industrije v naše kraje, kjer ji prihaja na pomoč velika obilica predvsem tujeja kapitala. Potrebno nam je načrtno gospodarstvo, ki ga sicer že imamo, ampak je bolj uničevanje dobrin. Končno je pozval lesne trgovce, naj pridejo v Ljubljano v nedeljo na veliko zborovanje lesnega gospodarstva.

Odobren je bil računski zaključek za 1935, nato proračun za 1936 in je bila na predlog člana nadzorstva g. Petriča sprejeta razrešnica. Sledile so volitve, pri katerih je bil soglasno izvoljen tale odbor:

Predsednik: Logar Jernej, št. Vid; **podpredsednik:** Ogrin Ivan, Laverca; **članovi uprave:** Majaron Josko, Borovnica, Rant Ivan, D. M. v Polju, Ambrožič Alojzij, Dobrava, Grebenc Fran, Preserje-Podpeč, Gale Ivan, Grosuplje, Toni Jakob, Šmarje-Sap, Hafner Lovro, Medvode-Preska, Ambrož Ivan, Zg. Kašelj, Habič Peter, Vrhnika, Leben Josip, Dvor-Polhov gradec, Svetina Tomaž, Tacen pod Šmarno goro, Minatti Daniel, Studenec-Ig; **Nadzorni odbor:** Jelatin Josko, Rudnik, Petrič Ivan, Borovnica, Šušteršič Josko, Seničica-Medvode, Razsoščič Jernejčič Josip, Vrhnika, Šporn Josip, Ježica, Vrenk Mihael, Iška vas, Hladnik Anton, D. M. v Polju, Kirn Franc, Kamnik-Preserje, Velkavrh Fran, Brezovica; **Delegati za zvezi občini zbor:** Logar Jernej, št. Vid, Rant Ivan, D. M. v Polju, Majaron Josko, Borovnica, Grebenc Fran, Podpeč-Preserje, Ogrin Ivan, Laverca, Ambrožič Alojzij, Dobrava.

Pogaiania s Francijo

V Parizu sta odpotovala pomočnik zunanjega ministra g. Vl. Martinac ter glavni ravnatelj Drž. hip. banke g. Vojin Gjurčič, kjer bosta nadaljevala razgovore o ureditvi kuponске službe naših posojil, ki so bili prekinjeni septembra 1935. Doslej smo plačevali 10% v devizah, 90% zapadlih kuponov pa v funding obligacijah. Po novem pa bo najbrž takole: 15% kuponov plačamo v gotovini, 65% plačamo s novimi funding obveznicami, 20% pa se porabi za nakup naših papirjev na pariški borzi. V zvezi s tem so naši papirji na pariški borzi narasli.

Ustanovimo delovne bataljone

V mesečniku »Naša moč« predlagal odvetnik dr. Josip Voršič, da naj namesto dosedanjega nesistematične podpore brezposelnih iz banovinskega bednostnega fonda, prostovoljnih prispevkov in akcij karitativnih organizacij ustvarimo po vzgledu drugih držav delovne bataljone. G. dr. Voršič meni, da število brezposelnih v Sloveniji na 20.000 in pravi, da stane naše kraje preživljanje teh brezposelnih okoli 45 milij. Din letno, kar bi se dalo porabiti koristno za javna dela. Začenjajo naj se velika javna dela, za kar je pa potrebno napraviti načrt. Ustvariti bi bilo delovne bataljone, ki bi javna dela izvrševali. Vsak član tega bataljona bi moral delati. Zato pa bi prejemal zadostno hrano, primerno obleko in prenočišče, povrh pa še malenkostni znesek, s katerim bi lahko šele po preteku dajše dobe razpolagali. Kdor bi se odtegnil temu prisilnemu delu in bi rajši živel na račun drugih brez vsakega posla, proti temu pa naj bi se porabile sankcije, kakor zoper one, ki jih pošiljamo v prisilne delavnice. Tako bi vsa sredstva služila namenu: prinašala bi delo in zaslužek, s tem pa obenem, kar se rado prezre, povzdignila bi moralo našega naroda.

Za vnočjenje kožuhovine je sedaj pravi čas. Ne zamudite ga, pošljite kožuhovino takoj »Divji koži«, Ljubljana — Velesejem, ker bo dražba že v ponedeljek 27. t. m.

Zborovanje našega lesnega gospodarstva

Vsa naša lesna industrija in trgovina pričakuje z največjim zanimanjem veliko zborovanje našega lesnega gospodarstva, katero je sklical po pooblastilu g. ministra za šume in rude g. ban dravske banovine dr. M. Natlačen, in ki se bo vršilo v nedeljo, dne 26. t. m. ob 10 dopoldne v Trgovskem domu.

Na zborovanje pride po prejetih obvestilih več članov kr. vlade, zlasti se pričakuje osebna udeležba g. ministra za šume in rude g. inž. Djuro Jankovića in ministra za gradbo g. dr. Marka Rožula. Prijavljena je tudi že udeležba številnih delegatov in članov lesnih organizacij iz ostalih lesno-gospodarskih pokrajin naše države. V čim večjem številu se bodo udeležili zborovanja tudi naši les. industriji in trgovci ter lesni posestniki.

Na zborovanju bo prilika še enkrat z vso prepričevalnostjo opozoriti merodajna in odločujoča mesta, da se ne sme odlašati z nujno udeležljivostjo ukrepov, katere so že predlagale organizacije lesne industrije in trgovine, da se omilijo posledice, ki so nastale v zvezi z izvajanjem sankcij proti Italiji. Le hitri la radikalni ukrepi iz strani državne uprave morejo preprečiti še težje in nepopravljive posledice za naše gospodarstvo.

Ljubljanski velesejem bo imel letos dve glavni prireditvi. Spomladaj od 30. maja do 11. junija bo XVI. mednarodni vzročni velesejem, ki mu bodo priključene še posebne razstave pohištva, avtomobilski tekstil, močni predmeti z modno revijo ter gostilničarska in hotelirska razstava. Jeseni pa bo velesejem pod imenom »Ljubljana v jeseni« od 29. avgusta do 9. septembra. Tej prireditvi bosta dajali poseben poudarek predvsem velika vsedržavna lesna razstava »Uporabljajmo naš les« ter lesna razstava v zvezi s tema razstavama bo na velesejumu prirejen tudi zivalski vrt z vsemi vrstami divjadi, kar je živi v naših gozdovih. Na jesenskem velesejumu bo zastopano tudi poljedelstvo ter v zvezi s tem prirejena razstava goveje živine in pa banovinska razstava malih živali rejcev dravske banovine. Seveda bo na tem velesejumu zastopana tudi industrija, obrt in trgovina predvsem s sezonskimi predmeti.

Nova zadruga. Gospodarska zadruga na Boh. Beli, reg. zadr. z o. z. (načelnik Ropret Anton, posestnik na Boh. Beli).

Zvišanje glavnice. Banska uprava je odobrila Kolinski tovarni hranil, d. d. v Ljubljani povišanje glavnice od 2 na 4 milj. Din z izdajo 2000 kom. novih delnic po 1000 Din imenske vrednosti.

Potrjena poravnava. Verdnik Albert, trgovec v Šmartnem pri Slovenjgradcu, za 40% v 1 letu.

Ponovni poravnalni narok. Skok Anton, posestnik in lastnik parne žage v Domalah. Mlinska cesta, 1. februarja ob 9.45. Dolžnik nudi 45% v dveh 6 mesečnih obrokih.

Delniška družba Zdrženih pivovarj. Zalec in Laško ima občni zbor v Ljubljani 6. februarja ob 16 (bilanca 1935—1936, volitve uprave in nadzorstva).

Izvoz jabolk v Nemčijo. V zvezi z našim poročilom o kontingentu 36.000 met. stotov nepakovanih jabolk sporoča Privilegirana izvozna družba, da velja ta kontingent tako za industrijska kot namizna jabolka.

Število zavarovancev pri Osrednjem uradu v novembru. Po podatkih Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je od oktobra na november padlo število zavarovanih delavcev od 601.622 na 599.655. V primeri z novembrom lani pa je število zavarovancev naraslo za 35.381. Iz tega je razvidno, da je padec od oktobra na november boljši sezonskega pomena. Od oktobra 1934 do novembra 1934 je število zavarovancev padlo za 1187, od oktobra do novembra lani pa za 1967. Najbolj je naraslo število zavarovancev v uradih: Osijek, Dubrovnik, Niš in Zagreb, nadalje privatno društveni blagajni v Belgradu in Zagrebu. Povprečna zavarovana mezda je padla na 21,57 Din, torej od oktobra dalje za 0,15 Din, od novembra 1934 pa za 0,36 Din. Skupni zaslužek delavstva je znašal novembra 325,33, oktobra 326,62 in 309,37 milij. Din v novembru 1934.

Borzo

Dne 23. januarja 1936.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Amsterdam, Berlina, Curliha in Prage, narasla sta London in Pariz, popustila sta pa Bruselj in New York.

V zasebnem kliringu je avstrijski šilling na ljubljanski borzi popustil na 9,32—9,42, na zagrebški borzi in belgrajski pa na 9,27—9,37. Grški

boni v Zagrebu 30,15—30,85, v Belgradu 29,50 bl. Angleški funt je ostal na naših borzah neizpremenjen na 256,20—257,80. Španska pezeta je notirala v Zagrebu in Belgradu 6,03—6,70.

Nemški klirinski tečaji so notirali v Belgradu 14,40—14,60, v Zagrebu pa 14,50—14,50, za ultimo februarja pa 14,15 bl.

Italijanska lira (valuta) je ostala neizpremenjena na 3,05—3,10, dočim je dolar narasel na 50,50—51.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam, 100 hol. gold.	2971,00—2985,60
Berlin, 100 mark	1756,08—1769,95
Bruselj, 100 belg.	738,47—743,53
Curli, 100 frankov	1424,22—1431,29
London, 1 funt	216,02—218,07
New York, 100 dolarjev	4331,45—4367,76
Pariz, 100 frankov	288,53—289,97
Praga, 100 kron	181,19—182,30

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 940.376 Din.

Curli. Belgrad 7, Pariz 20,26, London 15,205, New York 306,50, Bruselj 51,925, Mlha 24,50, Madrid 42, Amsterdam 208,60, Berlin 123,65, Dunaj 50,90, Stockholm 78,375, Oslo 76,575, Kopenhagen 67,85, Praga 12,73, Varšava 57,50, Atene 2,00, Carigrad 2,45, Bukaresta 2,50, Helsingfors 6,0975, Buenos-Aires 0,8425.

Vrednostni papirji

Tendenca je bila danes nekoliko čvrstejša, kar se je poznalo tudi na nekaterih višjih tečajih. — Tudi promet je narasel.

Ljubljana. 7% inv. pos. 76—77, agrarji 44—46, vojna škoda promptna 352—355, begl. obv. 64—66, 8% Bler. pos. 80—82, 7% Bler. pos. 71—72, 7% pos. Drž. hip. banke 79—80.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 76,50—77, agrarji 44 den., vojna škoda promptna 354—355 (351, 353), 2. 358—357, 3. 358—356 (352), 4. 3. 353—356, begl. obv. 64 den., dajnat. agrarji 60—61 (60,50), 8% Bler. pos. 81,25—81,50 (81), 7% Bler. pos. 71,50 den., 7% pos. DHB 79—79,50 (79). — Delnice: Priv. agr. banka 235 den., Osj. sladk. tov. 130 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. pos. 79,25—79,75 (79,75), vojna škoda promptna 354,50—355 (356, 355), 3. (355), begl. obv. 64,75—65 (65, 64,50), mali kom. 62,50—63 (62,50), 8% Bler. pos. 82,25—83 (82,50), 7% Bler. pos. 72,50—73 (72,50), 7% pos. DHB 79,25 den., 7% stab. pos. 78,50 bl. — Delnice: Priv. agr. banka 235—237 (236).

Zitni trg

Čvrsta tendenca traja dalje, vendar so danes notacije ostale neizpremenjene, le notacije za prekmursko koruzo na ljubljanski borzi so narasle.

Ljubljana. Pšenica be. in ban. 78 kg 2% 175 do 177,50, koruza času primerno suha 118—120, prekmurska 127—120, oves slav. 142,50—145, ajda par. Ljubljana 135—137,50, moka niža be. in ban. 275—285, št. 2 255—260, št. 5 285—240, otrobi debeli 110—115.

Novi Sad. Pšenica beč. 175—177, beč. okol. Sombor 172—174, beč. ladja Tisa in ladja Begej 178—180, slav. 175—177, srem. in ban. 174—175, oves neizprem., rž ne notira, ječmen neizprem., koruza beč. sr. in ban. 119—121, moka beč. in ban. 0g in 0gg 255—275, št. 2 235—255, št. 5 215—235, srem. in slav. 0g in 0gg 259—290, št. 2 280—249, št. 5 210—230, št. 6 180—200, št. 7 160—170, št. 8 112,50—117,50. (beč. neizprem., otrobi beč., srem. in ban. 160—102. Tendence čvrsta. Promet srednji.

Živina

Ptujski živinški sejm. Konjski in goveji sejem, ki se je vršil v torek, dne 21. t. m., je bil vkljub slabemu vremenu dobro založen, kupčija pa je bila slaba. Prignali so 81 volov, 217 krav, 6 bikov, 33 juncov, 41 telca, 3 teleta, 1 ovca in 141 konjev skupaj 523 glav živine. Od teh so prodali 131 konmadov. Cene goveji živini so zopet padle in so bile naslednje: voli 2—2,80 Din, krave 1,25—2,10 Din, bikli 2—2,25 Din, junci 2—2,40 Din, telce 2,25—3,50 Din; konje so prodajali po kakovosti, in sicer 1000 do 3500 Din, žrebeta pa od 500 do 1500 Din komad. Prihodnji konjski in goveji sejem bo 4. februarja t. l.

Sejem za prašiče v Ptuiu. Sejem za ščetnarje, ki se je vršil v sredo 22. januarja t. l., je bil istakotako zaradi slabega vremena slabo založen, kupčija pa je bila srednja. Prignali so 128 doraslih svinj in 25 prascev, skupaj 153 rilcev. Od teh so prodali 69 konmadov. Povprečne cene za kg žive teže so bile naslednje: pršutarji 4,50—5 Din, mastne svinje 5,50—6,50 Din, plemenske 4,50—4,75 Din; prasci, stari do 12 tednov, so se prodajali po kakovosti od 70—120 Din komad. Cene svinjam so od zadnjega sejma nekoliko poskočile. Prihodnji sejem za prašiče bo 29. t. m.

Kulturni obzornik

Predavanje prof. Šolarja o šolskih knjigah

V Unionski verandni dvorani je imel profesor J. Šolar, eden izmed sestavilcev novih slovenskih čitank ter najboljši strokovnjak v vprašanju slovenskega šolstva, kot ga je predstavil inspektor Dolenc, predavanje o zamotanem vprašanju slovenske šole, predvsem gimnazije, ter je strokovno, mirno in dokumentarčno pokazal ta, danes tako važni vsenarodni in žgoči problem v pravi luči. Uvodoma je poudaril, da je vprašanje šolskih knjig vprašanje slovenske šole sploh, še posebej pa njene vrednosti, brez ozira na to, da je tudi važno gospodarsko vprašanje. Problematiko slovenskega šolstva od zedinjenja dalje je razdelil na tri dobe ter jih posebej karakteriziral. Prvo razdobje stavi v čas od leta 1918 do leta 1922/23, ko je bil v veljavi pri nas še tip klasične gimnazije ter je prevladovala še nemščina nad francoščino, dasi je tudi že izgubljala tla. Sloveščina je bila tedaj še vseskozi glavni predmet, dočim sta se srbsko-hrvaški jezik in književnost poučevala mimogrede, kot se sedaj sloveščina v srbsko-hrvaških šolah. V tem času bi si morala sloveščina utrditi svoj položaj z novimi dobrimi šolskimi in pomožnimi knjigami; tako pa si zaradi pomanjkljivih predpripav ni znala osvojiti vodilne vloge. Vendar pa se v tem razdobju ni stavilo od nikoder kakšno vprašanje unitarizma ter je ta šola v resnici veljala za narodno. Treba bi bilo samo pohleliti s knjigami, prilagojenimi za nove razmere (zemljepis itd.). Po letu 1922/23 se pojavijo provizorni učni načrti. Klasični tip se postopoma spreminja do l. 1930 v realnega, tako da po hudi borbi za čisti klasični tip ostanejo v Sloveniji le tri humanistične gimnazije. Tedaj nismo videli vprašanja, da bo popolna oprema teh treh zavodov s slovenskimi šolskimi knjigami zaradi malega števila učencev — težka zadeva. Klasična gimnazija je ostala dosti neokrnjena, v realni pa je zavladala

francoščina. Spremenilo se je tudi razmerje sloveščine in srhb. uvedla sta se dva učna predmeta s posebnimi učbeniki in učitelji ter posebnimi učnimi načrti. V ta čas pada več poizkusov, napisati učne knjige za srbskohrvaščino za slovensko šolo. Tedaj smo si končno zgradili z Grafenauerjevimi čitankami popolno stavbo učnih knjig za pouk sloveščine za vse razrede do mature (1930). Še istega leta jeseni pa se je pojavil novi učni načrt, točnat definitiven, ki je pomenil najhujši udarec za naš, z muko zgrajeni šolski sistem. Ta načrt odpira tretjo dobo, v kateri so postali vsi prejšnji učbeniki nerabni. Francoščina se je tudi na gimnazije prenesla kot vladajoči jezik, obenem pa se pomaknila že v prvi razred. Treba je bilo novih knjig. Razmerje sloveščine do srhb., ki sta bila doslej dva predmeta, se je spremenilo: postala sta en učni predmet z enim jezikom in eno književnostjo. Za dravsko banovino je bil sicer učni načrt ločen od srbskohrvaškega ter bila poudarjena sloveščina nasproti srhb., toda v celoti je bil načrt nejasen in dvoumen ter je bila odločba prepuščena posameznikom. Tako se je dogajalo, da so eni tolmačili, da se pri nas lahko uči vse slovensko, tudi srbskohrvaščina in književnost, drugi pa da menjačje, kakor so razlagali tudi nadzorniki iz Belgrada. V to nejasnost so se vmešavale še dnevne politične težnje ter se je pri nas resnično dogajalo, da so tudi slovenske naloge pisali menjače v latinici in — cirilici! In to stanje polno nejasnosti traja še danes, v katerega je udaril še zadnji razpis. Preden preide k temu, se predavatelj ozre še na napore sestavilcev slovenskih šolskih knjig v tem zadnjem času.

Nekaj krivde posimo Slovenci sami, ki si nismo znali pravočasno zgraditi celotnega šolskega načrta ter z organiziranim izdajanjem slovenskih šolskih knjig utrditi vodilnega značaja sloveščini. Pred vojsko je skrbelo za to Slov. prof. društvo, zdaj se je zdelo, da je v narodni državi ta skrb odveč in smo jo prepustili šolski oblasti. Tudi negotovost provizornih načrtov je ubijala vsako iniciativnost v to smer. Kar pa smo zgradili, se je v zadnji dobi sistematično podiralo. Še istega leta, ko smo zgradili učbenike za sloveščino za celotno višjo gimnazijo, so že postali nerabni. Začela

se je borba za Grafenauerjeve čitanke, ki so po zaslugi slovenskih cenzorjev izgubile odobritev ter so bile na proteste dovoljene nekaj časa še kot pomožne knjige. Novega nadomestka ni bilo mogoče takoj ustvariti. Začele so se težave s sestavljanjem novih čitank, ki so bile deležne trganja. Tako so bili vrženi iz beril odlomki iz Cankarja, Kersnika itd. Očitka separatizma je bil deležen celo Gradnik, ki so mu v Belgradu vrgli iz čitank Pismo kraljevi mladini, članek, ki je bil v dravski banovini posebej priporočen od prosvetnih oblasti. Nerazumevanje v Belgradu za slovenske kulturne zadeve je pomoglo k dejstvu, da smo s tujo pomočjo laže sami podirali svojo zgradbo. Med sloveščino in srhb. ni urejenega razmerja: uradno obstoji odslej v šolskih tiskovinah samo — srbsko-hrvaško-slovenski jezik, kot da je to samo en jezik. Še pri zadnjih čitankah je obžaloval eden slovenskih cenzorjev, da so »na žalost razmere take, da se mora poučevati pri nas srbskohrvaški jezik posebej...« Zato je tudi te čitanke označil kot separatistične. Tako smo prišli v pogledu sloveščine in srhb. do popolne anarhije, ko smo brez dobrih učnih knjig tako za eden kot drugi jezik. V takem zmedenem času se je pojavil še nov o snutek načrta za šolske knjige, ki ne pozna nobene razlike med slovenskim in drugim ozemljem ter ne priznava več sloveščini samostojne gramatične opredeljenosti. Govori le o enem jeziku in eni književnosti ter se v slovenskih šolah predpisuje slovenskemu dijaku prav toliko znanja o slovenski književnosti, kakor jo je imel doslej o njej srhb. dijak. Ta načrt izraža velike nevednosti ter govori na pr. o dveh važnih slovenskih spomenikih — freiziških in brižinskih! Taka nevednost je za nas naravnost žaljiva! Slovensko vprašanje je rešeno samo še z opombo, da se v dravski banovini vsa ta snov predela v sloveščini, toda čitanke naj obsegajo 1/3 iz slovenskega in 2/3 iz srhb. slovtva. Po takem načrtu je bilo nemogoče sestavljati šolske knjige ter je Prof. društvo protestiralo s spomenico ter predlaganjem svojega načrta, ki je pa ostal nekje v miznici. Poslalo je celo posebno deputacijo v Belgrad, kateri pa je dal tedanji prosvetni minister

pisemni izjavi, da nihče ne misli tako, da bi

slovenski jezik dušil ali knjige zamenjal s srhb. ter da se bodo za dravsko banovino razpisale posebne učne knjige v sloveščini.

Toda kljub takim izjavam je l. 1935 prišel nov razpis, ki tirja enotne knjige za vso državo. Ta razpis je sicer posledica zakona o monopolizaciji, o katerem smo pa mislili, da bo padel v vodo, kot je kazalo. Ta razpis, ki bi bil sicer zaradi nereda potreben, pušča v resnici široke razlage, kot vsi prejšnji. Predavatelj ga natančno označi, obenem pa poudarja, da pravilnika k temu načrtu in spremembam, ki so predvidene in jih razpisu sponira, še ne poznamo, dasi je izdelan. Kje in zakaj tiči skriv? Razpis je za slovenske šole popolnoma nemogoče prav zaradi nejasnosti, ki jih obsega in ki se dajo tolmačiti dvoumno: tako ne pozna srhb. za nižje razrede, kar da misliti itd. Razpis je začel na najbolj kočljivem mestu, tam, kjer smo najbolj občutljivi, pri narodnih vedah, kjer je unifikacija najmanj mogoča. Tudi tehnično je neizvedljivo tekom enega leta zadovoljivo izdelati ves šolski sistem od prve do osme šole. Predavatelj izrazito dokazuje iz prakse nemogoče zahteve razpisa ter metodološko popolnoma zgrešene. Po kritiki razpisa in po obravnavi gospodarske strani problema pride do zaključka, da vodi pot do dobrih knjig le preko dobrih strokovnih zborovanj, skupnega sodelovanja pedagogov s strokovnjaki z univerze. Na podlagi vsega tega pride do zahtev, ki bi rešile naše šolstvo: da se uniči razpis, oz. zavleče do novih samouprav, ki so predvidene, ter da se v novih samoupravah prizna banovini samostojen šolski svet, ki bo vodil in upravljal slovensko šolstvo. Te zadnje zahteve je podkrepil še g. ravnatelj dr. Wester, g. dr. Kolarič pa je stanje, kot ga je za srednje šole predstavil prof. Šolar, spoplenil s staniem naše ljudske in meščanske šole, za katere tudi ne obstoji poseben učni načrt. Kot g. insp. Dolenc, ki je zaključil predavanje, moramo biti g. predavatelju hvaležni tudi mi, da je tako plastično predstavil pred širokim občinstvom to, v sedanjem času najvažnejše in najbolj pereče kulturno vprašanje. td

Novi angleški kralj Edvard VIII.

Angleži imajo novega kralja. Od Edvarda VII. ki je umrl pred 25 leti, pa do Jurija V. so bili Angleži navajeni iste in soro do celne enakosti pri svojem vladarju. Oba sta bila resna gospoda. Oba sta bila gospoda kraljevskega nastopa in kraljevskih manir. Novi angleški kralj pa je v vsem pravo nasprotje svojih dveh prednikov, mladeniškega izraza in kretanj, da je že 41 let star, gladko obrit, živahen in izredno domač z vsemi, ki z njimi obuje. Čeprav je že 41 let star, se še ni oženil in se menda sploh ne misli oženiti, češ, da ga oziroma kraljevske hiše silijo izbrati za ženo tako, ki bi bila primerna za kraljico. On pa se od takih ozirov ne da zavesti, ker bi hotel ženo, kakršno bi sam rad. Ker je to dvojje nezdružljivo, zato se ne namerava oženiti.

Na slikah večkrat vidimo nekdanjega angleškega prestolonaslednika prince Waleskega v uniformi kraljeve garde. Kraljeva garda ima čudna pokrivala, visoke kučme iz medvedove kože. Pod to kučmo ozki princ čez obraz kar izginja. Prince Waleski je oblekel uniformo le takrat, kadar jo je moral. Sicer pa je navadno nosil civilno obleko, ki je bila preprosta. Po Londonu je hodil ali pa se vozil v navadni sivi obleki. Kadar je moral iti kam zastopati kraljevo hišo, se je peljal z mehkim klobukom na glavi. Šele tik pred vhom na slavnostni prostor je mehk klobuk zamenjal s cilindrom. Kot prestolonaslednik je mnogo potoval po Anglijskem, vsled česar se je rad posluževal letala. Sam je izučil pilot ter ima šest zasebnih letal. Omembe je vredno, da je prestolonaslednik navsezgodaj spomladi vsak dan hitel na svoj vrt, kjer je z vnevo opravljal različna vrtnarska dela. Novi angleški kralj, ki sicer slovi kot dober športnik, je v svojem zasebnem življenju vendarle najprej vrtnar, potem šele športnik. V športu se je odlikoval v raznih panogah, zlasti pa je bil navdušen in spreten jedač. Na konju je bil naravnost drzen, tako, da mu je njegov kraljevski oče končno moral prepovedati vsako bravuro.

Waleskega princea so po časopisih razkrili za nekakega modnega kralja, češ, da si on izmišlja vedno novo modo. To je njegov ded kralj Edvard VII. tudi v resnici bil. Toda sedanji angleški kralj Edvard VIII. se je za modna pravila malo zmenil, pač pa so tako zvali modni mojstri v Londonu skrbno gledali, kakšno obleko nosi angleški princ ter so potem to razkrili za novo modo. Vsi, kateri poznajo zasebno življenje Waleskega princea, sedanjega kralja Edvarda VIII., trde, da je bil v svoji obleki vedno skromen in preprost, kakor je bil tudi njegov oče, rajni kralj Jurij V.

Značilen za vse prihodnje javno življenje na Anglijskem in drugod po svetu pa utegne postati novi kralj po svojem živahnem zanimanju za politične dogodke. Na svojih dolgotrajnih popotovanjih je imel priliko spoznati mnogo narodov in držav prav tako dobro, kakor je spoznal življenje in trpljenje angleškega delavca in angleških brezposelnih. Že kot prestolonaslednik je v marsičem dal inicijativo za ta ali oni socialni zakon v prid trpečih, tako, da je prince Waleski bil že kot prestolonaslednik najbolj popularna oseba med angleškim delavstvom. Medtem ko se voditelj angleške državne politike v rajnem kralju Juriju V. kateri je vladal na svoj način, imeli dobrega in zanesljivega svetovaleca, bodo v novem kralju dobili krmilarja, ki bo inicijativno znal posegati v dogodke. Že sedaj pravijo, da hoče Edvard VIII. v javno življenje in na vodilna mesta spraviti vse svoje mlade prijatelje, katerih sposobnost je sam spoznal in ki se skladajo po svojih nazorih z njegovimi.

Novi kralji govori več jezikov. Poleg angleščine govori gladko francosko, nemško in špansko. Kot mladenič se je udeleževal svetovne vojske ter je hotel služiti na fronti. Stari lord Kitchener je odločno ugovarjal, da bi kraljevi prestolonaslednik bil izpostavljen taki nevarnosti. Toda po lordovi smrti je Waleski princ vendarle prišel na francosko fronto, bil je nekaj časa tudi na italijanski fronti ter se potem zopet vrnil na francosko. Svojo vojaško karijero pa je začel kot mornariški učenec na mornariški šoli v Dartmouthu. Vendar, kakor rečeno, mu vojaščina ni toliko pri srcu, kakor pa državno pravna znanost.

Prince Edvard Albert se je rodil 23. junija 1894. Ko je bil 16 let star, mu je bil podeljen naslov: »prince Waleski« ter je dobil za svoje bivališče grad Carnarvon v Walesu. L. 1912 se je moral z vojno ladjo »Hindustan« odpraviti po svetu, nakar je zopet stopil v šolo v oxfordsko vseučilišče, kjer je študiral državno pravo in zgodovino. Kot učenec in gojenec kolegija ni imel nobenega izjemnega stališča. Po svetovni vojski, katere se je udeležil kot častnik, je potoval po svetu. L. 1919 je obiskal Kanado in Severno Ameriko. Tu se je Američanom tako prikupil, da je s svojim ljubeznivim nastopom Ameriko mnogo približal Angliji. L. 1920 je obiskal Novo Zelandijo in Avstralijo, l. 1921 Indijo in Japonsko, l. 1925 pa afriške kolonije in Južno Ameriko. Ta njegova popotovanja, ki so imela sprva samo informativni namen, so postala za politični razvoj Anglije zelo pomembna, ker je po njih Anglija zostala trdneje povezana s svojimi dominijoni in kolonijami, z drugimi državami pa dosegla večje trgovinske stike. Zato so mladega princea večkrat imenovali »kraljevski trgovski potnik«. L. 1928 je prestolonaslednik bil v Afriki, kamor so mu sporočili, da je njegov oče nevarno obolel. Takoj se je vrnil. Za pot, za katero je navadno treba 23 dni, je on potreboval le 9 in po dneva, da je prihitel k svojemu bolnemu očetu. To ga je pri Angležih še bolj priljubilo.

Kdo bo novi prestolonaslednik?

Na Anglijskem velja še staro dedno pravo. Po tem kraljevskemu dednem pravu je prestolonaslednik prvorojeni sin kraljev. Ker pa kralj Edvard VIII. ni oženjen, je s tem postal prestolonaslednik kraljev drugi brat vojvoda Yorkski, kateri je sedaj 39 let star. Ako se kralj Edvard VIII. ne bo oženil in vojvoda Yorkski ne bo dobil moških potom-

cev, bo nadaljnja prestolonaslednica najstarejša hčerka vojvode Yorkskega princezinja Elizabeta, ki je sedaj 9 let stara. Za njo pride na vrsto njena mlajša sestra princezinja Margaretta Roza, ki je sedaj 5 let stara. Njima sledi njun stric, kraljev brat vojvoda Kentški, ki je sedaj 32 let star, za njim pa njegov sin prince Edvard Kentški, ki je šele 3 mesece star. Ta je sin princezije Marine, svakinje našega prince Pavla. Ako bi tudi ta mali prince Edvard Kentški ne prišel v poštev, mu sledi na prestolu kraljevska princezinja, sestra sedanjega kralja, ki je 38 let

stara, za njo pa njen sin, dvanaajstletni lord Lascelles.

Ako se kralj Edvard VIII. res ne bo nikdar oženil, bo Anglija po 400 letih imela zopet neoženjenega kralja. Že 400 let je namreč minilo, odkar je vladal mladi Edvard VI. (1547—1553), ki je prišel na prestol kot deček in kmalu umrl. Poleg njega stva bila v zgodovini Anglijske le še dva kralja neoženjena: Viljem Rufus in Edvard V. Poleg teh pa je Anglija imela od l. 1558 do 1609 tudi neomženo kraljico Elizabeto, ki je bila najmočnejša angleška kraljica.

Iz življenja Waleskega princa

Najnovejša slika bivšega angleškega prestolonaslednika in sedanjega kralja Edvarda VIII.

Zgoraj smehljaajo si prince s cilindrom na glavi.

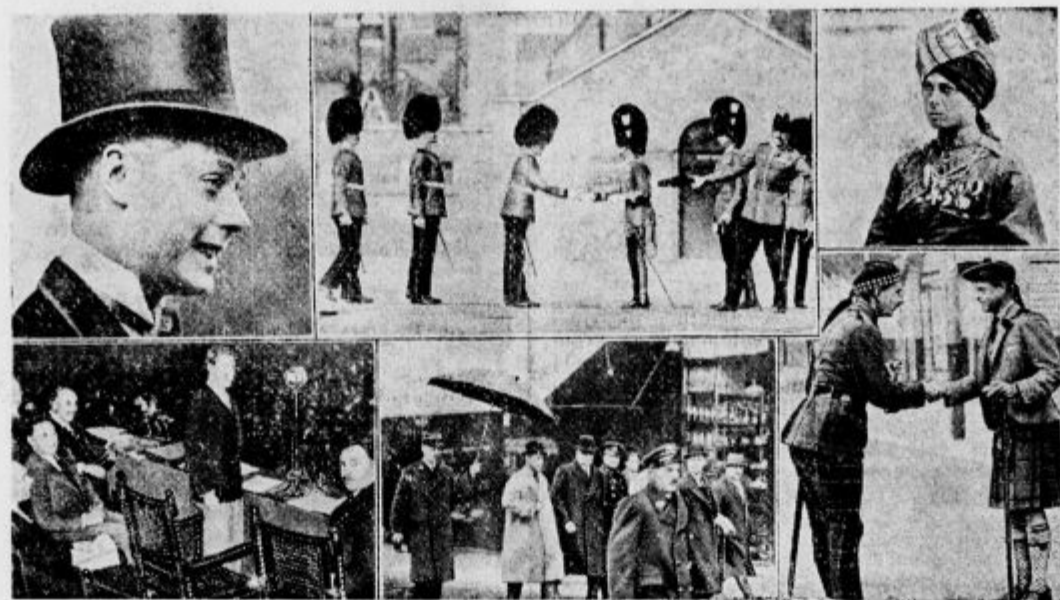
Zgoraj v sredi: Prince v uniformi gardnega polka odlikuje častnike tega polka. Seveda ga ni mogoče spoznati, ker mu medvedja kučma zakriva ves obraz.

Zgoraj na desni: Prince v uniformi častnika indijske armade.

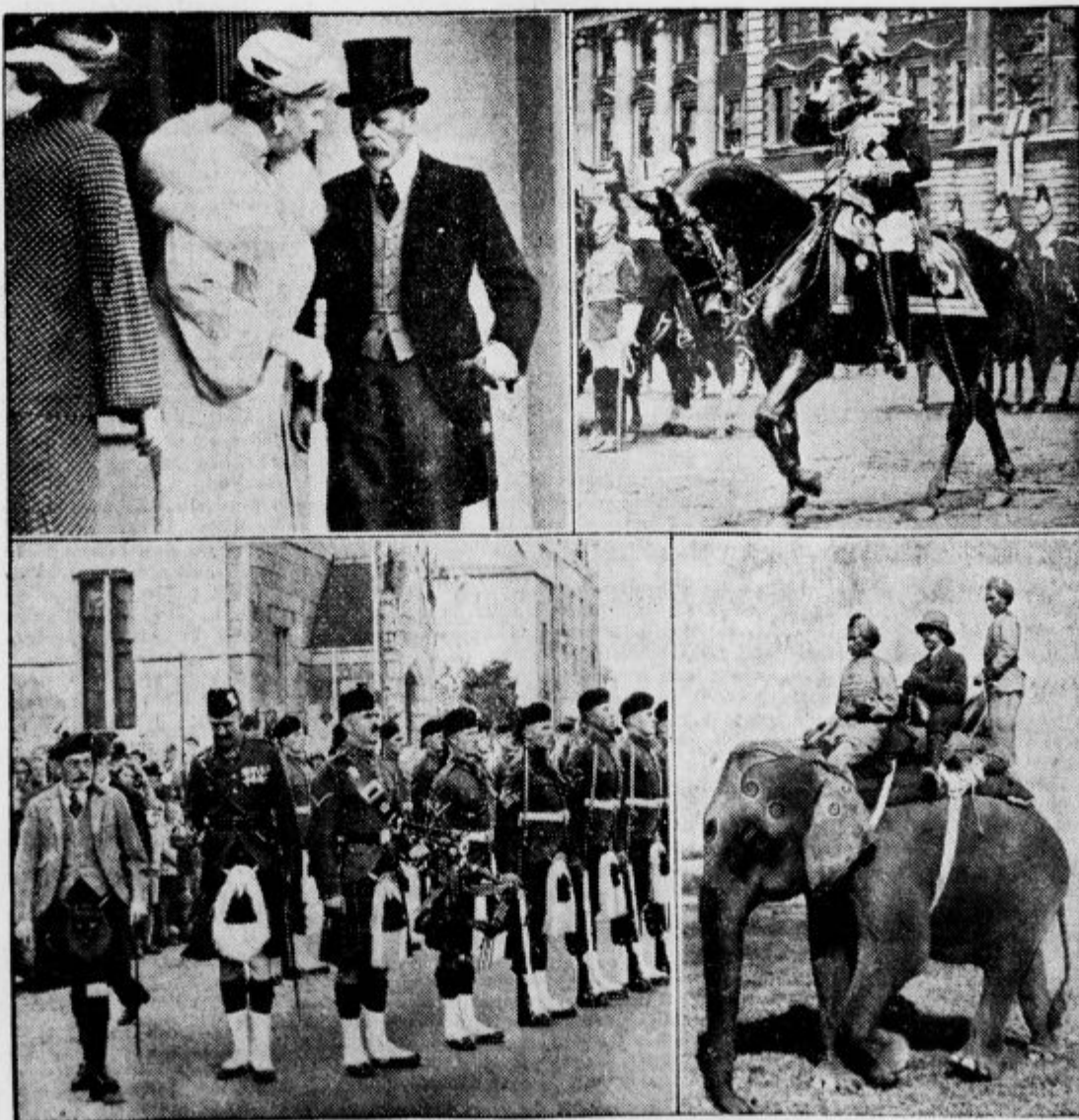
Spodaj na desni: V uniformi škotskega častnika.

Spodaj v sredi: Na dunajski postaji, ko je lani prišel obiskat Dunaj.

Na levi spodaj: Na zborovanju angleških bojnikov je govoril Waleski princ in naglasil potrebo sporazuma med vsemi narodi sveta.

Iz življenja rajnega angleškega kralja

Iz življenja angleškega kralja Jurija. Levo zgoraj: Veličanstvi se pogovarjata. Slika je bila posneta na neki slavnosti, ki sta se je udeležila angleški kralj in kraljica. V ugodnem trenutku sta se oddaljila od družbe in zaupno med seboj kramljala. Desno zgoraj: Kralj Jurij V. nadzoruje l. 1927 polk kraljeve garde. Na levi spodaj: V uniformi škotskega polka nadzira kralj »črni polk« škotske pehote. Na desni spodaj: Kralj Jurij V. se je l. 1912 udeležil kova na tigre v Indiji. Lovci sede na slonih.

Waleški princ in vojni ujetnik

Med svetovno vojsko je bil sedanji kralj angleški Edvard VIII. kot Waleški princ prideljen nekaj časa štabu angleške armade na Francoskem. Tje je bilo komandiranih kakih 500 nemških ujetnikov-rokodelcev, da so pripravljali in delali bivališča za komando. Med njimi je bil tudi Bavarec Frike Krömer, ki je sedaj uradniški sluga v uredništvu monakovskega lista »Münchener neuste Nachrichten«. Ta je sedaj uredniku svojega lista o svojem bivanju v angleški komandi, kjer se je sešel s tedanjim prestolonaslednikom, to-le povedal:

Tri mesece sem vsak dan lahko s princem govoril ter se z njim pogovarjal tudi o drugih jetnikih. Vsakogar je princ povpraševal o njegovih družinskih razmerah ter je vse storil, da bi nam olajšal našo usodo. Na njegovo pobudo se nam je zboljšala hrana. Velel je tudi napraviti večje zaloge za živež, ker so mu »njegovi ujetniki« sporočili, da imajo včasih bolj piščo hrano, če se angleške prevozne ladje preveč zakasne.

Nekajkratov so nemški bojni letalci leteli nad angleškim glavnim stanom, medtem ko je princ mirno sedel pred svojo barako v pletenem stolu. Nemški letalci so viteško mahali z belimi robc, nakar je princ tudi potegnil iz žepa svoj robec in jim mahal. Vsakokrat je kateremu izmed ujetnikov posodil svoj daljnogled, da je lahko bolj natančno opazoval svoje nemške tovariše. Najbolj pa se je princ Krömerju prikupil s tem, da mu je dovolil, da sme vsakokrat, kadar hoče, iz njegove ledenice vzeti konjaka in likerja ali angleškega piva. Nekoč je nevoščljivji angleški narednik ledenico zaklenil. Krömer je brž hitel povedati to princu, nakar je bila ledenica s pivom vred Krömerju zopet odprta.

„SLOVENEČ“

pred 60 leti:

/ soboto, 22. januarja 1876.

Izpred sodišča.

Ugovorna obravnava o zaseženem »Sloveneč« št. 132 od 9. nov. 1875.

Predsednik sodišča gosp. Grčar, sodnika gospoda baron Rechbach in vitez Gariboldi. Državni pravdnik gosp. Perše.

Najprej se prebere objektivna razsodba in vzroki, na katere se naslanja, potem zagovarja g. Jak. Alešovec članek »Na Srbskem« blizu tako-le:

»Ko sem prebral po sodnji poslani mi razloge sodniške razsodbe o tem članku, nehoti mi je prišel na misel dunajski »Ayl für Obdachlose«. Zakaj? Zato, ker se v ta »Ayl« podaja vse, kar druge strehe ne dobi. Tudi ta članek se mi zdi tak, da ne gre po mojih mislih pod noben paragraf. Ker se pa sedanjemu sistemu vendar le ne prijeten, morda celo nevaren zdi, zato je moral iti pod kak paragraf in ravno §§ od 300 naprej so mi tak »Ayl für Obdachlose«, tedaj tudi §§ 308. in 310. Razsodba pravi namreč, da se v njem raznaša kriva govorica, katero za resnično misli ni dovolj tehtnega vzroka... Zaseženi članek je skoro po besedah posnet iz časnik »Iztok« in »Graničar«, ktera sta prinesla ono govorico, ne da bi bila pograbljena ali kaznovana...« ker je sploh znano, da narod srbski je vnet za vojsko s Turki in zato z vedenjem kneza malo zadovoljen. Nekaj tega, kar naznanja članek se je že spopolnilo, namreč zarota zoper knezovo življenje in prestol, drugo se utegne še spopolniti.« — — —

Na to vstane državni pravdnik in skuša dokazati, da je članek o Srbiji vsekako nevaren, da urednik sicer pravi, da je srbski narod za vojsko; a za vojsko je le srbska »Omladina«, ktere udje pišejo v »Iztok« in »Graničar«. Članek na vsak način utegne vznemirjati sosedne dežele avstrijske po govorice, kateri se je le ena, namreč o skrivni zaroti zoper kneza vresničila; druge pa se še niso vresničile, čeravno je že za tem več nego dva meseca preteklo...

Gosp. Alešovec ugovarja kratko: »Čudno se mi zdi, da je državni pravdnik tako podučen o razmerah v Srbiji. Pravi namreč, da ne narod srbski, ampak le srbska »Omladina« je za vojsko. Recimo, da je to res. Potem pa se je čuditi moči in vplivu te »Omladine«, da sme in more tako postopati v Srbiji, kakor se vidi. Če je tako močna, ima gotovo korenine globoko v narodu in narod se po njih ravna. Saj imamo enake izglede tudi drugje, n. pr. tu v Ljubljani. »Konstitucionalno društvo« nasvetuje pri volitvah kandidate, nemškutarji jih volijo in če dobé večino, potem se ne piše po časnikih, da je zmagalo »konstitucionalno društvo«, ampak da je zmagala »ustavovrsna misel«, »der Verfassungsgedanke«. In takih gotovo neresničnih baharij in poročil ne konfiscira noben državni pravdnik. — Dalje trdi državni pravdnik, da je članek o Srbiji v stanju, vznemirjati sosedne dežele avstrijske. A po teh deželah bivajo večidel le Slovani, ki imajo z zatiranimi brati v Turčiji usmiljenje in simpatizirajo z njimi; pri teh utegne taka novica ne nemir, pač pa veselje vzbuditi. Če se po preteku dveh mesecev ni še vresničilo vse, o čemur članek govori, to meni ni noben dokaz, da se sploh nikdar vresničilo ne bo. Osode narodov se ne odločujejo po mesecih, tudi po letih še ne; treba deset, petdeset, sto let, predno se take važne reči razmotajo. Saj so tudi nam Slovincem že marsikaj obljubili, a dozdaj, čeravno so že leta pretekla, še ne spopolnili. Iz tega pa nikakor ne sledi, da svojih pravic sploh nikdar ne bomo dobili.« — — —

Sodišče je potem zavrglo pritožbo Alešovecovo, potrdilo razsodbo prvega sodišča, po kateri je zasega »Sloveneč« potrjena. Kaj družega zagovornik tako ni pričakoval.

»Kakšna kupčija je bila danes?«

»Slabo sem opravil na borzi; izgubil sem pri spekulaciji celih 100.000 dinarjev. K vsej nesreči pa je bilo vmes tisoč tudi mojih.«

»Močno obžalujem, da se vaše dobrodelne prireditve ne morem udeležiti; bom pa v duhu z vami.«

»Prosim, pa mi plačajte prostor za vašega navzočnega duha!«

»Koliko te je pa veljal tvoj novi kožuh, Emica?«

»Samo tri solze!«

»Tamle v parku me je prejle ustavil nek možak. Kar zdi se mi, da je bil trgovec z dekleti.«

»Tega pa ne verjamem. Najbrže je bil kak starinar.«

Mali oglasi

Gumbe za preobleko

ter aparate, stence in vse ostale potrebščine za salone dobavljamo po najnižjih cenah. Zahtevajte ponudbe in vzorce.

A. Guttmann - Zagreb - Martičeva 4
Telef. 58-21 trgovina šivalnih strojev in nadomestnih delov.

Vajenci

Pekovskega vajenca izobraženega, poštenega, takoj sprejme parna pekarna Pretnar, Sv. Petra cesta 25. (v)

Službo dobe

Dobro kuharico samostojno, z letnimi spricavali, iščem za Ljubljano. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 886. (b)

Graščinsko kuharico starejšo, samostojno, z letnimi spricavali, iščem za graščino na Gorenjskem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 887. (b)

Vinskega potnika na Slovenijo - išče večja vinska trdka. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vinski potnik« 646. (b)

V železniški stroki izvežbane pomočnike in pisarniške moči, z dobrih referencami - sprejemem. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ljubljana« št. 912. (b)

Služkinjo verno in pošteno, vajeno kuhe in drugih gospodinskih del, ki ima veselje do otrok, sprejemam takoj. Vprašati: Ljubljana, Pletersnikova 13, I. nadst. b

Mehanika izvežbanega v popravilu koles sprejemam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Hiter in pošten« 988. (b)

Prodajalka za vodstvo trgovine, s kavčijo, se takoj sprejme. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod šifro »Prodajalka« št. 983. (b)

Razno

Tri otroke dam za svoje. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor št. 200. (r)

ZAHVALA. Za mnoge izraze iskrenega sožalja ob prebriski izgubi našega dragega očeta, starega očeta, brata, tasta in strica, gospoda.

JANEZA BRENA

se vsem prav prisrčno zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo prečastiti duhovščini, prijateljem in znancem, ki so prihiteli in spremili blažega pokojnika na njegovi zadnji poti. Vsem Bog plačaj!

Sv. maše zadušnice se bodo brale v Zagorju, Črnomlju in Radečah.

Zalujoči ostali.

Franz Joseph Schneider: 15

Cesta brezbožnih

Kajti kmalu so izvedeli, da je radi miru vse zamolčala pred Stankom. Tako je lahko cele mesece živel sama. Ko so popolnoma spoznali njeno velikansko potrpljenje, s katerim je vse neprijetnosti motbe vzela nase, in ji priznali nič slutečo naravo, so se sovražnosti počasi manjšale. Začeli so se tudi ozirati na rastoče stanje njene nosečnosti in so ji dajali prednost po večah in stopnicah, če je prišla. Može, ki ji prav za prav niso bili nikoli očitno sovražni, ampak so se le prepustili čuvarstvu svojih žena, so ji poskušali pri srečanju odzvemati majhna bremena. Neopazno so jo začeli spoštovati.

Stankovi saporji za novo stanovanje so imeli izgled, toda še nobenega neposrednega uspeha. Mir v notranjosti njenih sten ni bil več močan, toda Marija je vendar občutila, da živi Stanko pod neko težo. Ker se je vsem nasprotjem radi svoje notranje negotovosti hitro uklonil, je bil v hiši zmeraj na glasu miroljubnega človeka. Celih šest let je komaj vedel za prepir v hiši, toda edino in le, ker se ni nikoli oklenil enega torišča. Klonil je voljno in brez presoje pod tuja mnenja, ni si iskal svojih, druga so mu zadoščala. Marija je šla svojo lastno pot, od srea predpisano, ker jo je spoznala kot pravo in dobro. To je bila vsa njena krivda, ki bi ji jo mogli očitati. Počasi se je morala zgruditi vase. Zdaj so poskušali približati. Stanko in tudi Marija se nista upirala, trudila sta se pa, da jih ne bi pustila, da bi postali preveč zaupni.

S pranjem in čenjenjem se je Marija pripravljala za božične praznike, ne da bi našla iste priprave pri sosednih družinah. Na predvečer se je nekoliko spravila površno nad velik nered po kuhinjah in spalnicah, oskrbeli so v zadnjih urah potrebne nakupe, dali so se pri nakupu darov po-

Pohištvo

Spalnico hrastovo, moderno, proda ugodno Martin Košir, mizar, Brod, Novo mesto.

Posestva

Hišo v Ljubljani, trg. ali priv. kupim. Ponudbe s ceno in pogoji poslati upravnistvu »Slovenca« pod št. 944. p

Ugodna prilika!

Masivno enonadstropno poslopje, pripravno za vsako industrijsko podjetje, tik železniške postaje Sv. Jurij pri Celju, vredno 700.000 Din — se proda za 150.000 Din. Rok do 1. februarja. Pojasnila: Mastnak, trgovec, Sv. Jurij ob juž. žel. (p)

Hišica s predvrtom in parcelo, skupno 688 m², v mirni legi blizu gorenjskega kolodvora, radi družinskih razmer naprodaj za Din 110.000. Pojasnila daje trgovina z železnino Koutny, Ljubljana VII, Medvedova 28. (p)

Kupimo

Šivalni stroj Singer ali Pfaff, okrogli čimnik, kupim. Debelak, Celje, Kapucinska 3. (k)

Jermen rabljen, 10 cm širok, 12 m dolg, kupi Franc Rozman, Predvor 21. (k)

Prodamo

Polenovka sveža partija, dospela. — Suha in namočena. — Se priporoča Kovačič, Miklošičeva cesta 32. (l)

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri Iv. Schumi
Dolenjska cesta
Telefon šte. 2951

Specerijska trgovina velika, v sredini Zagreba, dobro dočena, radi družinskih razmer naprodaj. — Vprašati pri Vilim Gersdorfer, Zagreb, Smičkaldova ulica št. 20/II, levo. (Pismeno ali ustmeno.) (l)

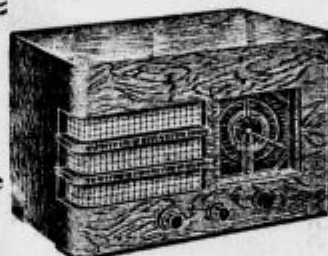
JAMČIM DA VAS BOM REŠIL

BOLEČIN V NOGAH

ali pa ne boste plačali niti pare

Cemu trpeti muke, povzročene od kurjih oces, ki bo-dejo in pečejo, ter od zateklih nog, bolečih žuljev in oteklin? Storit se danes po navsetu tega zdravnika in rešite se tega trpljenja za vedno. Nabavite si pri svojem lekarnarju zavoj Saltrat Rodella, znanega in slovitega sredstva. Dodate ga vodi v toliki meri, da bo dobila voda mlečno barvo. Pomočite noge v to močno kisikovo kopeli; takoj, ko zdravilne soli prodro v kožno tkivo, boste občutili olajšanje. Oteklin in občutka, da nekaj peče, ne bo več v eni ali dveh minutah. Po nekaj kopelih se bodo kurja očesa tako omehčala, da jih lahko odstranite s koreninami. Po eni kopeli s Saltrat Rodellom boste lahko dosti kilometrov prehodili z ugodnimi občutki. Uspeh je zjamen.

Kvalitetne
radijske aparate
svetovnih
znamk
kot

„Radlone“, „Ingelen“,
„Telefunken“, „Orion“,
„Minerva“, „Standard“,
„His Masters Voice“

prodaja proti gotovini, na mesečne obroke, kakor tudi za hranilne knjižice prvovrstnih ljubljanskih zavodov

„RADIO“ r. z. z. o. z. v Ljubljani

Registrirno blagajno šestdelno — prodam za ugodno ceno. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Nacional« št. 873. (l)

Vsa zimska oblačila smo znižali 10—15%. Ant-on in Vladimir Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Objave

Preklie
Obzalam besede, katere sem govorila o Jožetu Mavriču. — Marija Ropret.

Širite »Slovenca«!

Blago za divane in otomane v veliki izbiri

priporoča

A. & E. Skaberné
Ljubljana

Oglejte si izložbo!

Tinčkove in Tončkove prigode

235.

Na robn prepada

Vsi so planili iz notranjštine na krov in z grozo videli, da splav drvi s čedalje večjo naglico proti bučnemu globokemu vodopadu... Kaj storiti? Za premišljevanje ni bilo več časa.

Pograbili so drogeve in se z vso silo upri nanje, da bi zadržali splav. A splav je bil v takem silovitem zaletu, da ga ne bi mogla ustaviti nobena človeška sila več. Z nezmanjšano brzino je drvel smrtneju objemu nasproti.

Najlepše darilo za novoporočence

kakor lepe slike, kipe, križe za na steno in namizne, cele garniture (križ z zraven pripadajočimi svečniki) vzgojne knjige, molitvenike in rožne vence dobite v največji izbiri in po najnižji ceni v trgovini

H. NIČMAN — LJUBLJANA

Kopitarjeva ulica 2

Istotam se naroča tudi najnovejša knjiga: DARUJ SE BOGU: cena nevez. Din 20— vez. Din 25—, katera je ena najlepših med slovenskim nabožnim slovstvom.

tegniti sleparskim razlagam in niso pazili na nobeno primernost ter je tako nastalo obdarovanje, ki ni imelo smisla dneva, vdanosti in ljubosti. Predveselje in ponotranjenost so celo pri otrocih zatrli stari z večnim razlaganjem. Niso pričakovali praznika, ampak dan počitka s posebno obložen mizo. Marija je že nekaj tednov skrbela. S pridnimi rokami in izkušenim čutom za lepoto je pripravila s preprostim sredstvi stvari, ki so ganile njenega moža in ga spravile v začudenje. Perilo za pričakovanega otroka je tvorilo glavni del darilne mize. Zadnji dan je postala sama živ praznik, obdala je sebe in svoj dom s posvečenostjo. Stanko je to s ponosom spoznal.

Po stanovanjih okrog so praznovali sveti večer s pitjem in mehankino godbo. Pivo in žganje sta krožila prav v polnočne ure.

Kot dejanje sprave je šla Marija ob Stankovi roki pozdravljaje od enega hišnega tovariša k drugemu.

Novakova Edica je sedela pri svoji materi. Le malokdaj v letu se je to zgodilo zvečer. Danes je bila zunaj odveč. Iz notranje odklonjenosti se niti ni hči nista obdarovali. Zato tudi ni bilo nobenega prazničnega vtisa. Marija je sočutila z dekletom in jo je povabila, da bi si ogledala njeno drevo.

Novakova Edica je šla precej voljno z njo. Njeno veselje, da je našla pri Mariji drugi dom, se do sedaj ni uresničilo, ker Stanko ni hotel vzbuditi ljubosumnosti svoje žene.

Čudež se kot otrok je deklet z obema vstopilo v stanovanje, šla je obudovaje k darilni mizi in si ogledovala posamezne stvari. Povisale so se do učinkovalnosti bogatih, skoraj razpisnih, bile so pa v resnici dosegljive celo za skromne razmere temu, ki je imel smisel prirediti jih in izmisliti. Marija je pazljivo sledila Edicinih sijočim, otožnim očem. Kakšne posebne gibe so kazale? So mogoče hrenekale tudi po prazniku, po domu, po človeku, ki bi jim dal in ne samo zahteval od njih? Vlačila. To je bila pač prva, s katero je govorila. Kakšne predstave je imela doslej o teh izobčankah?

Pa nobenega poželenja, nobene strasti ni bilo v tem obrazu, le trudna, življenje zaničujoča poteza okrog majhnih pobarvanih ust, pogled poln prestrašenosti pred ljudmi, ki je bil namenjen celo lastni materi. Vsak dan je prodajala s kosom svoje mladosti tudi kos zadnjega ostanka vere v ljudi, po srečo ubužane. Zato je raslo na njenem čelu, okrog katerega so vabljivo plesali plavalasi kodri, srčno znamenje njenega poklica. Ti, ki so danes kmili svoje nasladi na njej, so jo jutri spustili za kos naprej v prepad človeštva. S temi usmilenimi in odpustajočimi očmi jo je Marija gledala, mogoče tudi, ker je bil vprav sveti večer, ko vsi grehi padejo od nas. Nabrala je nekaj stvari z mize in skrivaj prosila Stanka za dovoljenje. Potem jih je ponudila: »Edica, to je za vas!«

Dekle, ki je tako pogosto predrzno in prosto, da zahteva stegala roke, je bila v zadregi. Marija ji je potisnila tiste stvari v naročje. »Pridite še kdaj k nam,« je rekla vabeče, »saj v prihodnjih tednih si bom že kdaj čez dan zaželela kakega človeka, ko bo Stanko na delu!« Edica ji je pogledala na telo. Za tako stanje je imela doslej le sočuten smehljaj, zdel se ji je kot nasledek neumnosti in neprosvetljenosti. V tej običeni uri pa se ji je zdel kot njiva, ki gre v dozorelost. Gledala je Stankove sijoče oči. Potem je hlastno zgrabila, kot notranje gnana, po Marijinih rokah in prosila: »Da, kaj mar smem kdaj priti?«

Marija se je potrdilo smejala. In Edica je spet začela obotavljati se: »Kajne, Marija, saj veš, kako nevarna usta ima moja mati? Saj ji nikoli nič ne verjameš?«

»O takem danes ne govorimo!« je Marija hitro prešla nerodno reč. Klepetaje so ostali še nekaj časa skupaj.

Po nekaj tednih je moral Stanko sredi noči ven klicat na pomoč. Marija je nenadno prišla v porodno bolečino. Še pijan od spanja je trkal na Italijanova vrata. Njegove nemirne roke so ropo-

taje tolkle. Zbudile so skoraj vso hišo. Na njegovem obrazu je bilo videti skrb, njegovi udje so klecali, razburjeno in neurejeno je tekel okrog.

Italijan je kmalu prišel pripravljen pomagati, kot so bili v stiski prišli vsi v hiši. Zelo hitro je tekel po babico. Na stopnicah ga je srečala Novakova Edica. V strahu radi negotovosti v temni veži se je stisnila v kot. Trudna je prišla iz noči domov. Ko je spoznala Manzettija, mu je zaklicala: »Kaj pa je?«

»Marija bo nekaj dobila!« S tem je že tudi vihral naprej skozi vežo ven. Zdaj je šlo deklet namesto v svoje stanovanje k Stanku. Kuhinja se je počasi napolnila z ljudmi. Trnuljevi, Manzettijeva žena, vsi so stali okrog, prihajali so navzdol po stopnicah.

Marija je hvaležno pogledala vsakega, ki je vtaknil glavo v njeno spalnico. Stanko je držal njene krčevite roke sklenjene, božal jo je po potnem čelu, dajal ji je oživiljanja.

Skrivaj se je Novakova Edica splazila k postelji in je sočutno gledala na bolečine porodnice. Marija je brez tožbe, grizoe se in vijoče roke, nudila prizor mlade jutranje zarje, ki se bojuje z novim dnevom, z gotovostjo zmaga v sijočih očeh.

Novakova Edica je bila kot večer, ki prehaja v žalostno noč. Bila je mladost in vendar ne cvetja. Kar je bilo na njenih licih, ni bilo naravno. Mogoče je v nezavedni ničemrnosti na temni poti domov se enkrat nanelsa. S pudrom in ličilom je hlinila zamrznjeno pomlad.

Njene mežikajoče trepalnice so se bojevale s spanjem. Cutila je, da počivajo na njej velike Marijine oči. Tedaj ji je postalo neugodno in se je hotela skrivaj spraviti v stran. Toda tedaj je tiho slišala svoje ime. Skoraj prestrašeno se je obrnila. Marijina roka se ji je stegovala nasproti. Počasi in negotovo je stopila k postelji.

»Edica!«
Sicer jo je Stankova žena zmeraj imenovala »gospodična Edica« in ji rekla »vici, ne meneč se za to, da jo je vsa hiša nagovarjala s »tici«.